

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Upravništvo oddelka: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
ekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Sezione "Zona" Contr. Post. No 11-3115
IZKUPNO ZASTOPSTVO za oglašje o Kf.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaža vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: mala mesečno Lit 18.—,
za inozemstvo pa Lit 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Puntate nemiche respinte

Un piroscafo di 5000 tonnellate e un trasporto carico di truppe affondati — Altri 14 apparecchi nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 25 luglio 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 788:

Sul fronte egiziano attività delle opposte artiglierie; nel settore meridionale puntate di mezzi blindati nemici sono state respinte e qualche carro armato reso inefficiente. Dieci apparecchi britannici venivano abbattuti dalla caccia germanica e due dalla nostra durante vivaci azioni aeree.

Per il suo valoroso comportamento si è segnalata, nei combattimenti dei giorni scorsi, la Divisione »Pavia«.

Vellivoli nemici hanno bombardato To-

Sovražni napadi odbiti

Potopljena sta bila 5.000 tonski parnik in prevozna ladja s četami — Nadalnjih 14 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 25. julija naslednje 788. vojno poročilo:

Na egiptovski bojišču delovanje topništva na vseh straneh: v južnem odseku so bili izpadi sovražnih oklopnih vozil zavrnjeni in nekaj tankov onesposobljenih.

Nemški lovci so sestrelili 10 britanskih letal, dve letali pa naši lovci v živahnih letalskih akcijah.

Po svojem hrabrem ponašanju se je v borbah preteklih dni odlikovala divizija »Pavia«.

Sovražna letala so bombardirala Tobruk in povzročila manjšo gmetno škodo: nekaj lilijskih civilistov je bilo ubitih ali ranjenih.

V vzhodnem Sredozemlju je podmornica pod poveljstvom fregatnega poročnika Sergia Pucinijsa torpedirala in potopila 5000-tonski parnik. Neka druga podmornica je torpedirala in potopila prevožno ladjo s četami.

O priliki poskušene napada na naš konvoj, ko je bila lažje poškodovana neka trgovska ladja, so bila uničena štiri britanska torpedna letala; del letalcev je zajet.

Odmevi italijanskih uspehov v Egiptu

Budimpešta, 25. jul. Poročilo glavnega stana italijanskih Oboroženih sil št. 787 objavljajo vsi madžarski listi na vidnem mestu in pod ogromnimi naslovi, v katerih opozarjajo na velik pomen zasedbe zelenice Siva. Prav tako poudarjajo hrabrost italijanskih in nemških čet v bojih na egiptovskem bojišču, kjer spretni uničujejo vse poskuse britanske protiofenzive.

Madrid, 25. jul. S Zopetno zavzetje zelenice Džarabub je predmet prav tolikšne pozornosti madridskih listov, kakor je bila legendarna obramba te zelenice lanske leto. Listi opozarjajo pri tem na velik moralni pomen nove italijanske zmage. Mnogi izmed njih navajajo podrobnosti o herojski borbi polkovnika Castagne in njegovih vojakov o priliki prejšnje obrambe zelenice. List »Alcazar« objavlja te podrobnosti pod naslovom »Slava in zmagata italijanskega orožja, na morju, na kopnem in v zraku«. Članek je poln povečevalnice italijanske hrabrosti. List navaja tudi Hitlerjevo priznanje o italijanskem doprinosu na raznih bojiščih od Sredozemlja do Atlantika, od Libije in Egipta do Rusije, k skupni akciji osti in njenih zaveznikov na poti k skupni zmagi.

Pesimistična presoja položaja v Londonu

Stockholm, 25. jul. S. Poročevalec lista »Allehand« je dobil v londonskih krogih vtis, da je treba na razvoj dogodkov v Egiptu gledati zelo previdno, ker pravijo v samem Londonu, da bi moglo italijansko-nemško poveljstvo pripraviti zaveznikom še razna presenečenja in da mora general Auchinleck budno zasledovati razvoj dogodkov. Aho hočemo zaustaviti napredovanje osi, je izjavil neki visoki oficir, moramo pač zmagati.

Težkoče angleške obrambe na Malti

Rim, 25. jul. S. Glede na neprijetni položaj, ki je nastal na Malti zaradi neprestanega dnevnega in nočnega bombardiranja oporišč po italijanskem in nemškem letalstvu, zasluži pozornost pismo, ki ga je nekemu poslancu poslal višji angleški oficir maltske posadke in ga objavlja list »Observer«. V pismu pravi oficir med drugim, da si britanska javnost očitno ne more prav predstavljati ogromnih naporov angleških čet na Malti. Vedno se govori samo o letalstvu in brodivozu, ne da bi pri tem pomislili, na obrambno moč otoka in na vojaštvo, ki je izpostavljeno najhujšim preizkušnjam zaradi neprestanih sovražnih letalskih napadov. Ker primanjkuje civilnih delovnih sil, mora pehota sama skrbeti za vzdrževanje vzletišča na letališčih, kar predstavlja izredno tvegano in hudo delo sprito prave toče sovražnih bomb. Bombe, ki jih mečejo osovinska letala, povzročajo ogromno škodo, saj skoro povsem onesposablja vzletišča, obenem pa uničujejo tudi letala, med tem ko se mnoga letala, ki se spuste v zrak proti sovražnim letalskim silam pogosto ne moreje več vrniti na tla, na svoja prejšnja oporišča.

Admiral Fricke o podmorniški vojni

Berlin, 25. julija d. Šef operativnega glavnega stana nemških pomorskih sil admiral Fricke, da del zastopnika lista »Deutsche Allgemeine Zeitung« nekaj pojasniti k naraščajoči aktivnosti nemških podmornic, ki

bruk provocando danni materiali di limitata importanza; alcuni civili libici sono rimasti uccisi o feriti.

Nel Mediterraneo orientale un sommergibile, al comando del tenente di vascello Sergio Pucini, ha silurato ed affondato un piroscafo di 5000 tonnellate. Altro nostro sommergibile silurava ed affondava un trasporto carico di truppe.

In un tentato attacco ad un nostro convoglio — nel corso del quale un mercantile era gravemente danneggiato — quattro aerosiluranti britannici sono stati distrutti; una parte degli aviatori risulta catturata.

se zrcali v zmerom večjem številu potopljeneja sovražnikovega trgovskega brodivoja. Admiral Fricke je med drugim naglasil: »Trajno naraščajoče izgube sovražnikovih trgovskih ladij, ki jih potapljaio nemške podmornice, so v veliki meri posledica naraščajočega števila nemških podmornic.« Admiral Fricke je glede na nadaljnji razvoj vojne na morju pripomnil: »Če bo nasprotnik povečal proizvodnjo svojih trgovskih ladij, bomo mi še bolj povečali proizvodnjo naših podmornic. Tako se nam bo posrečilo, da bomo lahko potapljali zmerom več sovražnikovih ladij, kakor pa jih bo moglo nanovo graditi. Prepričan sem, da bomo na ta način korak za korakom prišli do cilja, da bomo paralizirali ves sovražnikov vojni stroj in na ta način izsilili zmagovito odločitev.«

Zagotovitev prehrane

Sklepi ministrskega odbora za prehrano

Rim, 25. jul. s. Predvečerašnjim je od 17. do 19.30 in večerj od 10. do 13. zasedel pod Ducejevim predstvom medministrski odbor za prehrano, razdelitev in cene. Seje so se udeležili ministri vseh zadevnih resortov z državnimi podtajniki in nekaterimi drugimi civilnimi in vojaškimi strokovnjaki. Odbor je najprej pretresal splošno stanje prehrane in načrt poljedelske proizvodnje. Minister za kmetijstvo je obširno poročal o položaju prehrane. Obrazložil je uspeh žitne bitke za l. 1941/42, ki se je končala v skladu s pravico izdelanih in žetvi in v polnem redu. Nato je poročal o žetvi in o nadzorni službi. Odbor je z zadovoljstvom sprejel na znanje, da predelci v pravi fašistični disciplini in prejeti domoljubnega duha spoštujejo vse določbe o žetvi, ki poteka v zadovoljivem ritmu. Prav tako je odbor sprejel na znanje zadovoljstvo poljedelcev z odredbami za povečanje drugih kultur, koruze, krompirja in fižola, kar bo pripomoglo k boljši živinoreji, med tem ko se istočasno prispeva k zboljšanju proizvodnje živil splošne potrošnje. Kmetijski minister je nadalje poročal o načrtu poljedelske proizvodnje za l. 1942/43, kakor ga je izdelalo ministrstvo in so ga nato proučile in odobrile tudi poljedelske korporacije. Podal je tudi podjasilna o ukrepih za izvršitev tega načrta s strani italijanskih poljedelcev. Glavno sredstvo za izvršitev načrta bodo predstavljali gospodarski poljedelski zavodi, ki so bili pred kratkim reorganizirani in ki bodo sedaj krotnjeje opravljali svoje delo ob sodelovanju vseh interesiranih kategorij. Z izvedbo tega načrta se bo znatno povečala italijanska poljedelska površina v skladu s potrebami prehrane.

Odbor je izrekel svoje zadovoljstvo nad začetim popolnim izvajanjem discipline poljedelske proizvodnje, v katerem vidi bistvenega činitelja onega urejevalnega načrta italijanskega gospodarstva, ki ga je Duce napovedal v svojem govoru pred svetom korporacij 23. marca 1936 kot nujno sredstvo za doseg avtarkije in s tem politične neodvisnosti naroda.

Odbor je nato prešel v razpravo o razvezi prodaje vina. Ugotavljajoč, da so bile vse potrebe za destilacijo in za oborožene sile popolnoma pokrite, upoštevajoč nadalje, da se bliza trgatev, je odredil takojšnje razvezo vsega nevinokuliranega vina, pridržujoč si, da bo v pravem času izdal disciplinarna pravila za pridelek bližnje letine, predvsem glede njegove resolucije in njegovih cen. Med tem ostanejo v veljavi maksimalne cene proizvodnje in potrošnje, kakor so bile doslej določene.

Minister za korporacije je poročal o delu in predlogih medkorporacijskega odbora glede alkohola in potrebne preskrbe tega proizvoda za vojne in civilne potrebe v l. 1942-43. Po daljši razpravi je odbor določil količine sladkorne pese in vina, ki jih bo treba zaradi vojnih potreb tudi letos nameniti za destilacijo, pri čemer je posameznim ministrstvom dal navodila za izvedbo sprejetih sklepov v okviru lastne pristojnosti.

Na predlog ministra za korporacije je odbor sklenil, da se izdajo uredbi o disciplini najemnin za stanovanja ali posamezne sobe v podnajemu, bodisi prazne, bodisi opremljene, ali za neposredno od lastnikov opremljena stanovanja in sobe. Nove določbe predvidevajo, da bodo smeli najemniki v skladu z blokiranjem cen zahtevati od posebne komisije spremembo najemnin v zgoraj navedenih primerih, kadar te najemnine presegajo določene zneske, upoštevajoč pri tem trajanje podnajema, vrednost pohištva in drugih predmetov uporabe in sorazmerju z najemnino, ki jo najemnik opremljene sobe ali stanovanja plačuje gospodarju. Ukrepe določa nadalje pravno ničnost kakršnekoli plačilne

NOVOČERKASK ZAVZET V NASKOKU

Čiščenje bojišča pri Rostovu — Nadaljnje prodiranje proti Stalin-gradu — Nad sto sovjetskih tankov uničenih pri Voronežu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 25. julija, Nemško vrhovno poveljništvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Na prostoru pri Rostovu čiščenje bojišča razpršenih sovražnikovih skupin. Vzhodno od Rostova je bil po hudi borbi v naskoku zavzet Novočerkask. Borba za prehode preko Dona vzhodno od Rostova je v teku. V velikem ložu Dona se nemške in zavezniške čete zapadno od Stalingrada bližajo toku reke.

Severnozahodno od Voroneža sovražnik še nadalje poskuša z močnimi silami ob podpori tankov prebiti nemško fronto. Bit-

ka je še v teku. Vsi naporji so se doslej izjavili ob čvrsti obrambi nemških čet in z velikimi in krvavimi izgubami za sovražnika. Uničeni so bili 103 sovražni tanki.

Na fronti pri Volhovu in pred Petrogradom je bilo več krajevnih napadov sovražnika zavrnjenih.

V Egiptu sovražnik ni ponovil svojih brezuspešnih in s tolikimi izgubami združenih napadov.

Nad Sredozemskim morjem se nemški lovci sestrelili 10 angleških letal.

Na Malti so bojna letala začela naprave na letališču Lucca.

Po osvojitvi Rostova ob Donu

Berlin, 25. jul. d. K borbam na vzhodnem bojišču objavljajo iz nemškega vrhovnega vojnega poveljništva še naslednje podrobnosti:

Z zavzetjem Rostova je padlo v nemške roke deseto največje industrijsko mesto Sovjetske zveze in tretja največja luka na njenem področju. V noči na 24. junija so nemške čete v Rostovu dokončno zlomile odpor razkropljenih sovjetskih oddelkov, ki je od časa do časa še vzplamteval na posameznih točkah rostovskega področja. Nemško letalstvo je učinkovito bombardiralo bežeče sovjetske čete, ki so poskušale na ladjah doseči južni breg Dona, ki pa so bile uničene, preden jim je uspelo doseči breg. Med nemškimi piloti lovci, ki so s svojimi letali spremljali nemške bombnike, je bil tudi kapetan lovске eskadre nadporočnik Clausen, ki mu je Hitler za

uspehe v letalskih borbah kot 106. nemškemu vojaku podelil hrastovo listje k viteškemu križu Železnega križa.

Na bojnem področju ob Donu prodirajo oddelki nemških tankov in motorizirane pehote neprestano dalje. V borbah z umikajočim se sovražnikom je bilo uničenih nadaljnjih 69 tankov in 29 topov. Ena sama nemška oklopna divizija je uničila nad 40 sovjetskih tankov.

V obrambnih borbah ob mostišču pri Voronežu so bili ustavljeni sovražnikovi sunki in ob uspešnem sodelovanju nemških oddelkov na terenu z nemskim letalstvom uničeni množični sovražnikovi oklopni vozovi.

V srednjem odseku vzhodnega bojišča so se razvijale na obeh straneh akcije izvidniških oddelkov, pri čemer so oddelki nemške pehote pognali v zrak več sovražnikovih bojnih postojank skupaj s posadkami. Nadaljevale so se očistevalne operacije proti sovražnikovim tolpom, ki se zadržujejo v zaledju fronte. Nemške čete so zavzele več oporišč in uničile sovjetske tolpe. V tem odseku je nemško letalstvo osredotočilo svoje akcije proti sovražnikovim oskrbovalnim zvezam in je z bombami pognalo v zrak minicijski vlak.

V severnem odseku vzhodnega bojišča so bili pri mostiščih ob reki Volhov odbiti napadi sovražnikove pehote in tankovskih oddelkov. Nemška bojna letala so tudi tu posegala v obrambne boje na kopnem in izločila iz borbe množičevilna sovražnikova oklopna vozila.

Na obkolitveni fronti pri Petrogradu so se razvijale le krajevne borbe na ozemlju, ki je popolnoma zamočvirjeno po zadnjem trajnem deževju. V teh bojih so sovjetske čete utrpel hude krvave izgube.

Na izvidniških poletih nad Finskim zalivom je nemško letalstvo z bombami uspešno napadalo sovražnikovo ladjevje zapadno od Kronštata.

Na fronti ob Polarnem morju so nemška bojna letala uspešno bombardirala važno sovjetsko podmorniško oporišče na Poljarnoje, ob zalivu Kola, severno od Murmanska. Več sovražnikovih podmornic, zasidranih ob pomolih v tej luki so nemške letalske bombe hudo poškodovale. Nadaljnji bombni zadetki so povzročili eksplozije v delavnici torpedov in v elektrarni blizu luke.

Na vsej fronti je sovjetsko letalstvo izgubilo 83 letal.

Rostov izhodišče za nadaljnje prodiranje

Berlin, 25. jul. d. Večraj opoldne objavljeno posebno vojno poročilo nemškega vrhovnega poveljništva, v katerem je bila objavljena zasedba Rostova, šestega največjega mesta Sovjetske zveze, je zbudilo v vsej Nemčiji največje navdušenje. K osvojitvi tega izredno važnega sovjetskega mesta pripominjajo v nemških vojaških krogih, da predstavlja uspeh, čigar pomen je mogoče posebno stvarno presoditi, ako se pomisli, da sta Stalin in Timošenko ukrenila vse, kar je sploh bilo v njunih močeh, da bi odbržala ta simbol sovjetske sile in odpora. Zaradi tega je Stalin izdal povelje, da se mora Rostov držati za vsako ceno. Navzile tem poveljem in pričakovanju daljše obrambe so nemške čete zavzele Rostov v enem samem naskoku. Ta uspeh smatrajo v pristojnih nemških krogih kot znak, da nobena stvar ne more več preprečiti nemškim oboroženim silam, da ne bi izvršile nalog, ki so jim bile poverjene. Posebno opozarjajo v nemških vojaških krogih na premoč nemške strategije, ki ji je uspelo vreči maršala Timošenko, z vsemi njegovimi silami na vseh točkah z zapadnega brega Dona in sicer v enem samem naglem navalu, ki je docela presenetil sovražnika.

Z osvojitvijo Rostova je bila zaključena druga faza nemške ofenzive na južnem delu vzhodnega bojišča. Prva faza te ofenzive je dovela do prodora skozi sovjetski obrambni sistem med Harkovom in Kurskom, v sedaj zaključenih drugi fazi pa so bili osvojeni poslednji vzhodni deli industrijske Doneške kotline skupaj z Rostovom in vrhu tega še vse ozemlje v velikem Donovem kolenu. Rostov predstavlja danes oporišče za nove obsežne operacije, omogočene glede na dejstvo, da nemške čete drže vsa mostišča tako na vzhodnem bregu zgornjega Dona kakor tudi na severnem bregu spodnjega Dona. S teh mostišč se bodo po sklepih nemškega vojnega vodstva razvile nadaljnje nemške ofenzivne operacije.

Berlin, 25. jul. s. Vest o zasedbi Rostova je v vsej Nemčiji izzvala največje navdušenje. Jasno je, da nova zmaga zaključuje eno izmed zmagovitih operacij, med tem ko istočasno odpira fazo povsem novega razvoja. Ni brez pomena, ako se je Rostov vedno označeval za vrata Kavkaza in središče življenjskega pomena. Prav zato so ga

boljševiki izpremenili v mogočno trdnjavo, očitno v nadi, da bi ga branili do zadnjega, toda nemško in zavezniško orožje je tudi to pot zlomilo sovražni odpor in doseglo določeni cilj. Pri tem pa ni šlo, kakor piše »Börsenzeitung«, samo za preboj skozi dobro utrjeno sovjetsko obrambno črto. Premagati je bilo treba še razne druge težave, med drugim tudi »ahrbtni labirint kanalov, ki bi ga bilo mogoče prav uspešno izkoristiti za srdit odpor. Operacije za zasedbo tega važnega cilja so trajale le nekaj dni. Kakor znano, je nemško vrhovno poveljništvo 18. t. m. objavilo, da so oklopni oddelki in pehotne divizije na velikem bojnem področju dosegle spodnji tok Dona, vzhodno od Rostova. Tri dni nato je že javilo, da se je začela osredotočena akcija od zapada, severa in vzhoda proti mestu. Večraj pa je končno sporočilo, da so bila že dosežena predmestja mesta. V manj kot tednu dni smo torej dobili v svoje roke izredno utrjeno sovražno trdnjavo, ki bi se po angleških pričakovanjih morala vzdržati vsaj mesec dni. Listi opozarjajo končno na veliki gospodarski pomen Rostova, ki je istočasno industrijsko, pristaniško in železniško središče prvega reda.

Kako je bil Rostov zavzet

Berlin, 25. julija s. O zavzetju Rostova se iz vojskega vira doznavajo naslednje podrobnosti:

Mesto Rostov so boljševiki zaradi njegovega velikega gospodarskega in vojnega pomena močno utrdili tako proti vzhodu kakor proti severu in zapadu s četvornim pasom velikih protitankovskih jarkov, ki so bili opremljeni z mogočnimi utrdbami. Na jugu so ta obrambni obroč dopolnili z močno utrjenimi poljskimi postojankami. Osredotočeni napad nemških in slovaških čet, ki se je začel takoj po zasedbi Vorosilovgrada od severa in vzhoda, se je ojačil s pritiskom čet, ki so prodrale od zapada proti vzhodu. Zaradi silovitih nemških in zavezniških napadov je bil del boljševiških sil na umiku razdeljen v več skupin, ki so bile s pomočjo letalstva popolnoma uničene. Ostanke sovražnih čet, ki so bile poražene, so se umikali proti Rostovu, kjer so skušali nudi ti poslednji obupni odpor, toda nemško letalstvo je v sodelovanju z nemškimi brzimi oddelki in motorizirano pehoto stalno napadalo tudi te poslednje ostanke. Tako so bile končno uničene tudi poslednje ruske čete na področju pri Novočerkasku. V istem času so se razvijali srditi boji zapadno od Rostova na področju pri Ildžitiru Tuslovu, kjer so se sovjetske čete utrdile s tanki, dne 22. t. m. pa se je nemškim oklopnim oddelkom posrečilo izvršiti vdor tudi v te postojanke. Istega dne so si nemške in zavezniške sile izsilile preboj v utrjeni obrambni sistem vzdolž ceste Kubišev-Rostov, med tem ko so pri kraju Sultansali oddelki vojske in skupine SS vdrele v neke druge postojanke sovjetskih tankov, kjer so se polastile globokega protitankovskega jarka. Zvečer istega dne so brze nemške enote dosegle še predmestje Rostova. Naslednjega dne je bil večji del mesta v srditih borbah na nož, ki so se vodile od hiše do hiše, popolnoma osvojen. V noči med 23. in 24. julijem pa je bil strt poslednji boljševiški odpor in dosežen zapadni breg Dona. Vsi sovražni poizkusi, da bi se ostanke čet rešili preko reke z rečnimi ladjami, so popolnoma propadli zaradi neprestanega poseganja nemških bojnih letal v borbo. Večina ladij je bilo potopljenih ali hudo poškodovanih in čete na njih se niso moge rešiti.

Povečane težkoče v oskrbi sovjetske vojske

Budimpešta, 25. julija s. Vest o zasedbi Rostova je zbudila največje navdušenje v Budimpešti. Snodnji listi objavljajo z ogromnimi naslovi in oficijozni »Budapesti Ertseito« pripominja, da je osvojitve Rostova ogromnega strateškega pomena. Nemško vrhovno poveljništvo je dobro vedelo, da je sovjetsko poveljništvo ukrenilo vse potrebno za ojačenje obrambnih naprav mesta, vse sovjetske nade v možnost obrambe pa je prekrizal nagel pohod nemških oboroženih sil. Po zavzetju Rostova postaja položaj Timošenkove armade čimdalje bolj kritičen nele zaradi bolj stalnega in odločnega nrtiske nemških zavezniških čet, temveč tudi zaradi pomanjkanja prometnih zvez, ki bo povzročilo velike težave tudi v pogledu oskrbovanja ruske vojske na sovjetnem bojišču.

V Moskvi spoznavajo resnost položaja

Rim, 25. jul. s. Čeprav sovjetsko vrhovno poveljništvo še vedno ni objavilo nikakih vesti o zmagovitih operacijah nemških čet v Doneški kotlini in o porazu lastne vojske na vsem južnem področju vzhodnega bojišča, se venlar resnost položaja zrcali v obupnem pozivu, ki ga je večraj popolne moskovski radio naslovil na ruski narod. Domovina je v nevarnosti, pravi poziv. Sovražnik je zbral vse svoje rezerve za napad in globlji vdor v našo državo. Zaustaviti moramo vsi napredovanje sovražnika, čeprav z zidom naših prs.

Kralj Mihael med mladino

Bukarešta, 25. julija s. Kralj Mihael je v spremstvu podpredsednika vlade prof. Mihaela Antonescu, obrambnega ministra Partazija in nemškega veleposlanika von Killingerja obiskal solo za fizično vzgojo »Delo rumunske mladine« v Vreazi. Rumunska in nemška mladina je navdušeno pozdravljala vladarja, ki se je udeležil tudi skupnega te-lovaldnega nastopa učencev te šole.

Napad sovjetskih letal na švedski otok Oeland

Protest švedske vlade v Kujbiševu — Veliko ogorčenje v švedski javnosti

Stockholm, 25. julija d. Tu je bilo večeraj službeno objavljeno, da sta v noči na petek dve letali, o katerih so kasneje ugotovili, da sta bili sovjetskega izvora, bombardirali švedski otok Oeland najbolj jugovzhodno točko Švedske. Potem, ko sta letala spustili nad mesto Borgholm svetlobne rakete, sta odvrli na zapadni del otoka še dve rušilni in tri žažigalne bombe, ki so padle le 300 m od Borgholma. Letala so se nato oddaljila v severovzhodni smeri. Bombe so padle na odprto polje, tako da ni bilo niti človeških žrtev niti gmotne škode.

Stockholm, 25. julija s. O bombardiranju, ki so ga v petek zvečer izvršila neznanca letala na ozemlju južno od Borgholma na Švedskem, doznava švedska brzojavna agencija, da je bila ena izmed bomb velikega kalibra, ki so jo našle švedske oblasti, ruskega izvora. Po tej ugotovitvi je švedska vlada takoj vložila protest pri sovjetski vladi.

Stockholm, 25. julija d. Napad sovjetskih letal na švedsko mesto Borgholm je že dovedel do švedskega protesta v Kujbiševu. Službeno poročilo, ki je bilo objavljeno ob protestu, navaja nato v opisovanju napada, da je za agresivni akt odgovorno eno, bržkone pa več sovjetskih letal. Švedski listi so hkrati z objavo uradnega poročila objavili nekaj nadaljnjih podrobnosti iz katerih je razvidno, da je bil napad na švedsko ozemlje neobičajno velikega obsega. Poleg mnogostevnih drobcev 350 kg letalske bombe, so našli tudi ostanke tako zvanih »Molotovljevih košar«, posebne vrste letalskih projektivov, ki so se prvič pojavili v sovjetsko-finski zimski vojni. Preiskava, ki je v teku, še ni ugotovila, koliko bomb so v celoti odvrli sovjetska letala. Bržkone tega tudi ne bo mogoče nikoli v celoti dognati. Švedski listi javljajo nadalje, da je ozemlje okrog kraljevega gradu v bližini Borgholma polno žrel, ki so jih povzročile

bombe, kar upravičuje domnevo, da bi bil danes Borgholm po večini porušen, če sovjetska letala ne bi zgrešila cilja. Razlogi sovjetskega letalskega napada so še vedno zagrnjeni v popolno temo. List »Nya Dagblätt Allehand« vprašuje, ako ni bil napad sovjetskih letal morda namenjen konvoju švedskih ladij, ki so v spremstvu mornariških odin plule v istem času skozi Kalmarško ožino. Ta domneva se doslej ne potrjuje, omenjeni list pa pripominja, da je bil napad sovjetskega letalstva vsekakor izvršen z namenom, ker si ni mogoče razlagati, da sovjetski letalci ne bi vedeli, katero mesto bombardirajo, ker je bil Borgholm dobro razsvetljen.

»Aftonbladet« spravlja napad sovjetskega letalstva v zvezo z ojačeno sovjetsko delavnostjo na Baltičnem morju in opozarja, da je bila v zadnjih tednih Švedska že ponovno žrtev sovjetskih akcij. V bodoče bo, ako se bodo ponavljale, švedska mornarica vsekakor prisiljena k protukrepostem.

»Dagens Nyheter« pravi, da je treba, čeprav so se sovjetski piloti morda zalotili, kar pa je glede na vse okoliščine malo verjetno, napad ožigatosi kot očitno dejanje skrajne neodgovornosti, ki mora izzvati ostro švedsko reakcijo. List zahteva najstrožjo preiskavo in zadostna jamstva, da se kaj takega ne bo več pripetilo.

»Svenska Dagbladet« spravlja novi incident v zvezo z morebitno nezadostno izveščanostjo sovjetskih pilotov, pripominja pa, da je tudi v tem primeru sovjetski napad neupravičljiv.

»Stockholms Tidningen« ugotavlja, da za ves incident, ki se le po naključju ni izpremenil v katastrofo, sploh ni mogoče najti nobene razumne razlage, razen, ako sovjetski letalci niso izrecno dobili naloga za napad. List naglašja, da zahteva vsa Švedska brezobzirno pojasnitve tega primera brez slehernih pridržkov.

Japonske operacije na Novi Gvineji

Povečana nevarnost za Port Moresby

Sanghaj, 25. jul. d. K operacijam japonskih čet, ki so se izkrcale v pokrajini Papua na Novi Gvineji, se iz Melburna tudi danes niso zvedele nobene nadaljnje podrobnosti. Zavezniki glavni stan v Avstraliji javlja edine, da je zavezniki letalstvo na prostoru pri mestih Gona in Buna ponovno bombardiralo postojanke na severovzhodni obali Nove Gvineje, kjer so se izkrcale japonske čete. Iz avstralskega vojnega poročila je nadalje tudi razvidno, da Japonci izkrcavajo na zavzemem oporišču zmerom nove rezerve in vojne potrebe. Poročilo zaveznika glavnega stana v Melbournu namreč pravi, da so zavezniki letala tako ovirala nekatere japonske ladje pri izkrcavanju tovora, da so morale oddaljiti od obale, obenem pa priznava, da je japonsko letalstvo ponovno bombardiralo Port Moresby na južni obali Nove Gvineje. Avstralsko poročilo navaja, da je nad Port Moresby priletelo 18 japonskih bombnikov v spremstvu 16 lovskih letal.

Medtem se je še zvedelo, da je japonsko transportno brodnice, s katerim so dospeli japonske čete v luko Gona, štilo več japonskih vojnih ladij, med njimi nekaj težkih križark, rušilcev in minolovcev. Po izjavi voditelja avstralske misijske postaje v Goni, Mauriceja Jonesa, predstavlja luka Gona najbolj pripravo točko za izkrcavalne operacije, kar jih je na severni obali pokrajine Papua. Ozemlje je tudi posebno prikladno za napravo vojaškega letališča. Poročeno je s pritlikavim džungelskim grmičevjem, ki se z lahko potjo je v nati svet zrakva v gladko ploskev, potrebno za kretanje letal. Jones je pripomnil, da so Japonci pokazali tudi izredno spretnost v manevriranju ladij med ko-

ralnimi čermi, ki jim mnogo otežujejo vstop v zaliv Gona. Velika spretnost japonskih mornarjev je omogočila, da se je japonsko vojaštvo izkrcalo brez incidentov. Libona, 25. jul. s. Ameriški poročevalci portugalskih listov javljajo, da je izkrcavanje japonskih čet v Buni na Novi Gvineji povzročilo vznemirjenje v Avstraliji in Zedinjenih državah, ker se boje, da bi mogle sedaj japonske oborožene sile, čim bi se izkrcale v večjem številu, začeti resnejšo akcijo proti luki Port Moresby.

Potopitev dveh podmornic v malajskih vodah

Tokio, 25. julija s. Z nekega japonskega pomorskega oporišča se doznava, da se je vrnila v svoje oporišče neka japonska ladja za polaganje min, ki je v vodah Malajskega polotoka v štirih urah z globlinskimi minami potopila dve sovražni podmornici.

Onemogočene dobave čungkiški vladi

Tokio, 25. julija s. Zastopnik obveščevalne službe je osmešil trditve novozelandskega delegata Walterja Naska v pacifičnem vojnem svetu, po kateri naj bi bili zavezniki še vedno v stanju pošiljati svoje dobave v Čungking. Ako je novozelandski delegat, je pripomnil navedeni zastopnik, izumil sistem, po katerem naj bi mogli zavezniki še nadalje primerno preskrbovati Čungkijsko s vojnimi potrebščinami, je pač mož, ki v onemogočene napravil za mogoče. Zavezniki so čisto izjavljali, da prav lahko dobavljajo orožje Čungkijsku, resnica pa je, da ni noben njihov odgovor na državnik, odkar je zaprt birmanski pot, mogoč povedati, s kakšnimi sredstvi bi se to moglo izvršiti.

Krivda Zedinjenih držav za vojno

Šef nemškega tiskovnega urada dr. Dietrich o izjavah Cordella Hulla

Berlin, 25. jul. s. Šef tiskovnega urada dr. Dietrich je podal zastopniku agencije DNB nekaj izjav o govoru severnoameriškega državnega tajnika za zunanje zadeve Cordella Hulla. Poudaril je najprej, da je ta govor zelo prazen v trenutku, ko ves svet doživlja naglo in slavne etape zmagovalnega pohoda nemških in zavezniških sil na vzhodu. Nato je obsodil ene odstavke Hullova govora, ki se tičejo organizacije sveta po vojni. Severnoameriški državni tajnik pa je pri tem sam moral pripomniti, da je v ta namen treba najprej zmagati. Dejstvo, da je Hull čutil potrebo prikazati ameriški ljudstvu resnost sedanjega položaja, kakor tudi dejstvo, da je govoril o obupni borbi, ki da jo bodo morali voditi Anglosasi proti strahotnim grožnjam in nevarnostim zaradi zmagovalnega razvoja vojne v korist osi, sta zelo značilni za brezbrzičnost, s katero ameriške množice zasledujejo Rooseveltovo vojno. Ves ostali del Hullova govora predstavlja običajne fraze, ki so značilne za demokratično ideologijo. Govor, ki po treh letih vojnih izkušenj hotel vplivati na ljudstvo, bi moral biti pač zgrajen na uspehih in akcijah. Hinavski govori ubogih starčkov v politiki se zde podobni mrtvaškim svečam v svetu, ki se ruši. Dr. Dietrich je pobijal tudi Hullove trditve, po katerih se je vlada Zedinjenih držav trudila, da ohrani mir na osnovi nevmešavanja v vojno, dokazujejo nasprotno, da so prav reakcionarne demokracije poglone svet v nov konflikt. Zmaga Anglije in Amerike, ki sta se podali boljševizmu, je pripomnil dr. Dietrich, bi prav gotovo ne predstavljala varnosti za evropske narode, temveč bi samo zavlekla vojno v večnost in dovedla Evropo do sigurnega zloma.

Na vprašanje zastopnika DNB, kaj misli o Hullovi trditvi, da so se Američani izogibali slehernemu izzivanju in da so se sedaj znašli v vojni, ker so bili napadeni, je dr. Dietrich odgovoril, da so prav nasprotno Američani sami neprestano izzivali Nemčijo in njene zaveznike. Glede na Hullovo trditve, da je bil skrajni nacionalizem, ki so se ga posluževale diktature, glavna ovira za napredek človeštva, je dr. Dietrich odgovoril debesedno: Socialnega napredka v življenju narodov nista zavla zdravi

ohranitveni nagon in volja narodov, da hočejo živeti in se razvijati, temveč so ga zavirali reakcionarij prestežga plutokratskega sveta, ki so poglone svet v mlako krvi. Danes, kakor že prej, bi hoteli ti izkoriščevalci podrejenosti človeštva uničiti vse, kar se nanaša na socialni napredek. Prav proti njim so se dvignili zatirani narodi, ki se bore za resnične človeške pravice. Zmaga vseh proti boljševizmu združenih narodov bo dala Evropi oni novi red, ki bo slonel na nacionalni pravičnosti in socialnem napredku, ki bo za vselej spravil v sklad interese narodov z mirolojubnimi sredstvi.

Ob zaključku razgovora je zastopnik DNB vprašal dr. Dietricha za njegovo mnenje glede stereotipnih Hullovih izjav o svobodi, človeški in dostojanstveni civilizaciji, ki jih je bilo toliko v Hullovem govoru. Tiskovni šef je odgovoril: Ti izrazi predstavljajo neke vrste politične kletve, ki sta jo Churchill in Roosevelt povedla v politično življenje, toda rasa, ki je potepala moralo v blato, kakor je to storila anglosasi vlada, bi se pač ne smela posluževati morale kot vojnega orožja. V ostalem pa bi ti pritlikavci kulture in parveniji Zedinjenih držav, ki obspavajo zares kulturo ustvarjajoče narode evropske celine s takšnimi poskomi, storili boljše, ako bi se ponižno spomnili, kaj so bili ti narodi, ki so jih morali naučiti prve korake na poti civilizacije. Še danes je duhovno bogastvo Zedinjenih držav premajhno za razumevanje idej, ki tvorijo osnovo organizacije novega sveta, da bi razumelo sile in dinamiko, ki so sprožile velike ustvarjalne pokrete v Evropi. Tamkaj nimajo niti pojma o vstajenju tega novega evropskega duha, pač pa so se združili z uničevalnim boljševizmom proti oni isti civilizaciji in oni isti kulturi, katerima dolgujejo svoj obstoj in svoje življenje. Ta greh proti temu visokemu duhu bo vzrok popolnega uničenja današnje Amerike.

Japonščina namestu angleščine

Sanghaj, 25. jul. s. Pouk angleščine, ki je bil doslej obvezen v vseh šolah v Sanghaj, bo s 1. oktobrom tega leta ukinjen in ga bo povsod zamenjal pouk japonščine.

Gospodarstvo

Sprememba zakona o pokojninskem zavarovanju

Smatrajoč za umestno, da se spremenita zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev in pravilnik k temu zakonu, kolikor gre za plačilne razrede, rente in višino prispevkov, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino po zaslišanju prizadetih sindikalnih združenj izdal naredbo o spremembi zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev. Ta naredba je objavljena v »Službenem listu« 25. t. m. in je na ta dan stopila v veljavo.

Skrajšana starostna meja

Starostna meja za pridobitev pravice do invalidske rente (drugi odstavek § 8. zakona) se skrajša za moške na 60 let, za ženske pa na 55 let, vendar ostane v veljavi pogoj, da zavarovanec ne opravlja več zavarovanju zavezane službe.

Zvišan rent

Od 1. julija t. m. se za dobo enega leta invalidske starostne in vdovske rente urejajo takole: a) vse navedene rente, vključno tekoče, se zvišajo za 30%; b) invalidskim, starostnim in vdovskim rentam se za vsakega otroka do 18 let starosti kakor tudi za ženo, če ne prejema pokojnine ali plače ali ne opravlja kakršne koli obrti odnošno trgovine, doda po 80 lir mesečno, tekočim vdovskim rentam pa se doda po 60 lir mesečno za vsakega otroka, ki še ni dovršil 18. leta starosti. Ženam, ki prejemale invalidsko ali starostno rento in katerih možje prejemajo pokojnino ali plačo, opravljajo obrt ali trgovino, ne pripada doklada za otroke.

Odstavek A. čl. 3. pravilnika za dajanje draginskih dokladov rentnikom z dne 22. IX. 1930. se spreminja takole: »Letna invalidska renta sestoji: 1. iz osnovnega zneska, ki ga predstavljata: a) desetkratni povprečni prispevek, predpisan za pokojninsko zavarovanje v poslednjih 120 ali manj mesecih zavarovanja, pri čemer najmanjši znesek ne sme znašati manj kakor 780 lir, b) desetkratni povprečni prispevek predpisan za vso zavarovalno dobo; 2. iz ene šestine prispevkov, predpisanih za vso zavarovalno dobo.« Povprečni prispevek za dobo od 1. januarja 1909. do 31. decembra 1923. se določi po povprečnem prispevku za naslednje dobo na dan 1. januarja 1924., čigar znesek ne sme biti višji od 57 lir na mesec.

Odstavek B. čl. 3. pravilnika se spreminja takole: »Invalidske in starostne rente, pridobljene po 1. juliju t. l. na podlagi 420 in več mesecev zavarovanja, se zvišajo za eno devetino njih skupnega zneska.«

Odstavek D. čl. 3. pravilnika se spreminja takole: »Minimalne rente so naslednje: invalidska renta 3000 lir, starostna renta 300 lir, vdovska renta in renta najmlajše sirote brez očeta in matere 2160 lir. Za ostale sirote brez očeta in matere se rente računajo pod odst. C. tega člena. Minimalne invalidske, starostne in vdovske rente se izplačujejo v gornji višini le tedaj, če bodo prejeli zavarovanca od 1. julija 1942. dalje višji nego te rente. V nasprotnem primeru se izplačujejo rente v višini povprečnih prejemkov v zadnjem letu zavarovane službe.

Minimum plače za obveznost zavarovanja

Točka 2. § 1. zakona o pokojninskem zavarovanju (s katero je določena meja prejemkov, preko katere je obvezno pokojninsko zavarovanje) se spreminja in se glasi: »2. če dobivajo od istega službodajalca najmanj 600 lir letnih prejemkov (doslej 150 dim), upoštevajoč prejemke, navedene v § 4. tega zakona« (prejemke v naravi).

Plačilni razredi

Plačilni razred iz drugega odstavka čl. 4. zakona se spreminja takole (v lirah):

plačilni razred	letni dejanski prejemki	letni zavar. prejemki
I.	600 do 3000	3000
II.	3001 do 4800	4500
III.	4801 do 7200	6000
IV.	7201 do 10.200	9000
V.	10.201 do 13.200	12.000
VI.	13.201 do 16.200	15.000
VII.	16.201 do 19.200	18.000
VIII.	19.201 do 22.200	21.000
IX.	22.201 do 25.200	24.000
X.	25.201 in več	27.000

Prispevki

Prispevki iz 4. odstavka § 39. zakona se spreminja takole (v lirah):

plačilni razred	prispevek	od tega službodajalca	odpada na: nameščenca
I.	30	30	—
II.	45	45	—
III.	60	57	3
IV.	90	72	18
V.	120	85	35
VI.	150	95	55
VII.	180	105	75
VIII.	210	115	95
IX.	240	125	115
X.	270	135	135

Prostovoljni zavarovanci se uvrstijo v razred, v katerem se prispevek najbolj približuje višini prispevka, ki so ga doslej plačevali.

Rente

Invalidska letna renta iz 6. odst. § 10. zakona se spreminja tako, da znaša (v lirah):

osnovna renta po razr.	osnovna renta po razr.	osnovna poveč. na najvišji znesek po razr.
I.	600	900
II.	900	1350
III.	1200	1800
IV.	1800	2700
V.	2400	3600
VI.	3000	4500
VII.	3600	5400
VIII.	4200	6300
IX.	4800	7200
X.	5400	8100

Rente vteševši draginski doklado po pravilniku o draginskih dokladah so naslednje (v lirah):

plačilni razred	če bi bilo zavarovanje ves čas v istem razredu: po zavar. letih	5 let	10 let	20 let	35 let	40 let
I.	3000	3000	3000	3528	3864	4200
II.	3000	3000	3072	4872	5362	5852
III.	3000	3000	3780	6024	6864	7704
IV.	3000	3600	5400	9000	9996	10992
V.	3600	4800	7200	12000	13332	14664
VI.	4500	6000	9000	15000	16668	18336
VII.	5400	7200	10800	18000	20004	22008
VIII.	6300	8400	12600	21000	23328	25652
IX.	7200	9600	14400	24000	26664	29000
X.	8100	10800	16200	27000	30000	32400

Izredni prispevek k premiji

Za kritje zvišanja rent se Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani pooblašča da od 1. julija t. l. za dobo enega leta predpisuje poslodavcem v oddelku za obvezno in neobvezno zavarovanje kakor tudi prostovoljnim zavarovancem (§ 33. zakona) doklado na mesečni zavarovalni prispevek v višini 2% zavarovanih prejemkov. To doklado bodo plačevali službodajalci in prostovoljni zavarovanci istočasno z zavarovalnim prispevkom in veljajo za nje isti predpisi kakor za obvezne prispevke.

Naturalni prejemki

Tabela, ki jo je odobril ban dravske banovine 6. julija 1934. za ocenitev naturalnih prejemkov, se spreminja in se določa vrednost naturalnih prejemkov za posamezne nameščence v službene kraje, kakor sledi (v lirah): v Ljubljani: neopremljena soba ali soba, ki je obenem kuhinja, 1200 lir, opremljena soba ali stanovanje z eno sobo in pritlikavimi 1800 lir, družinsko stanovanje dveh sob 3000 lir, kurjava ene sobe v zimskem času 600 lir, razsvetljava ene sobe 120 lir, prehrana za eno osebo 5400 lir letno; za Čerknico, Črnomelj, Kočevje, Logatec, Loč, Metliko, Novo mesto, Rakek, Ribnico in Vrhniko pa se računa vrednost naturalnih prejemkov takole (v oklepajih vrednost naturalnih prejemkov v ostalih krajih): neopremljena soba 800 lir (480), opremljena soba ali stanovanje z eno sobo 1200 lir (720), dvo-sobno stanovanje 2000 lir (1200), kurjava ene sobe v zimskem času 600 lir (480), razsvetljava ene sobe 120 lir (120), prehrana za eno osebo 5100 lir (4600).

Končne določbe

Pravico do izredne podpore, omenjene v drugem odstavku za otroke in za ženo, imajo tisti rentniki, ki so pridobili ali še pridobijo pravico do rente le na podlagi zakonitega obveznega zavarovanja in prebivajo na ozemlju Ljubljanske in Reške pokrajine ali v starih pokrajinah Kraljevine Italije.

S to naredbo se razveljavlja naredba z dne 15. novembra 1941-XX, določbe na redbe same pa veljajo od 1. julija t. l.

Nafta na Bližnjem vzhodu

Vojni dogodki zadnjih tednov, ki so dovedli do prodora italijanskih in nemških čet v Egipt in nemških čet do Dona odno-sno v smeri proti Kavkazu, so postavili v ospredje zanimanja bodočo usodo obsežnih ležišč nafte med Sredozemskim in Crnim morjem na eni strani ter Indskim oceanom na drugi strani. O razvoju in zgodovini teh ležišč nafte je dr. Walter Schmidt objavil v »Kölnische Zeitung« serijo člankov, iz katerih posnemamo naslednje podrobnosti:

Proizvodnja nafte v kontinentalni Evropi (Rumuniji, Italiji, Franciji in Nemčiji) je znašala leta 1938 okrog 10 milijonov ton, potrebna v kontinentalni Evropi (brez Sovjetske Rusije) pa 25 milijonov ton. Znamenit primanjkljaj je morala Evropa kriti s prekomorskim uvozom, ker se je izvoz Rusije v zadnjem desetletju zaradi rastoče lastne potrebe zmanjšal na minimum.

Za kritje potreb kontinentalne Evrope pride v prvi vrsti v poštev Rumunija. Proizvodnja Rumunije je znašala še leta 1935.

8.4 milijona ton; zaradi politike omejevanja proizvodnje, ki jo je vodila Anglija, pa se je proizvodnja zmanjšala leta 1939 na 6.25, naslednje leto pa na 5.67 milijona ton. Vzporedno je izvoz nazadnje od 6.6 na 3.5 milijona ton. Že pred vojno so se v rumunskih gospodarskih krogih čule zahteve po nacionalizaciji industrije nafte, toda šele tedaj, ko je lani v marcu prevzel vlado general Antonescu, je dobila rumunska vlada vpliv na proizvodnjo in je danes rumunsko mineralno olje v celoti na razpolago naravnim odjemalcem kontinentalne Evrope in tudi proizvodnja se je pričela zopet dvigati. Poljetja ki pridobivajo nafto v Rumuniji, so bila prej po večini v rokah tujega kapitala. Pred vojno je znašala deležba angleško-nizozemskega kapitala 36%, francosko-belgijskega 22% in ameriškega 10%. Rafinerije pa so bile pred vojno do 60% v posesti angleškega kapitala. Izvoz rumunskega mineralnega olja je šel pred vojno zaradi politike angleškega kapitala pretežno po morju in je v podunavski države šlo le 16% celotnega izvoza.

Ob vzhodni obali Crnega morja se ob severnem in južnem robu Kavkaza razprostirajo proti Kaspijskem morju izdatna ležišča nafte, ki jih izkorišča Sovjetska Rusija. Proizvodnja Sovjetske Rusije je znašala leta 1927 11 milijonov ton in se je do leta 1941 dvignila na 32.3 milijona ton. Zaradi velikih potreb vojne in oboroževalne industrije ter mehanizacije kmetijske proizvodnje pa je Sovjetska Rusija to povečano proizvodnjo porabila zase, tako da se je izvoz pred vojno že do-cela ustavil. Glede na zadnje vojne dogodke je zanimivo poudariti, da odpade od celotne sovjetske proizvodnje nafte 89.8% na naftina področja ob severnem in južnem robu Kavkaza in le dobrih 10% na ostala področja. Na področje okrog Bakuja odpade 73.8%, na področje Groznijski 8.8% in na področje Majkop 7.2%. Od ostalih področij pa je važno področje Emba nedaleč od Kaspijskega morja, na katero odpade 2.2% celotne proizvodnje. Že pred svetovno vojno je obstajal cevovod za nafto od Bakuja do Batuma (1694 km). Pozneje so zgradili cevovod Groznijski-Tuapse ob Crnem morju (618 km) in pozneje še cevovod iz Majkopa v Doneški bazen (488 km) s predvidenim podaljškom do Dnepropetrovska. V načrtu pa je bila tudi gradnja cevovoda s področja Groznijski do Voroneža (1368 km), medtem ko so baje že pričeli graditi cevovod v smeri proti južnemu Uralu. Pred svetovno vojno je bil v naftnem področju Bakuja odločilno udeležen angleški kapital (Royal-Dutch). Anglija je hotela po prvi svetovni vojni to področje obdržati zase. Zato je angleška vojska leta 1919 zasedla Baku, od koder pa se je morala zopet umakniti. Vendar je bila nadalje na preži in je zaradi tega dolgo držala svoje čete v Iranu. Ni zgolj slučaj, da je Anglija lani v trenutku sovjetskega poraza takoj zopet poslala svoje čete v Iran.

Ze zgodaj se je angleški kapital zanimal za ležišča nafte v Iranu (Perziji), kjer je leta 1911 pričela pridobivati nafto družba Anglo-Persian Oil Co. (sejal Anglo-Iranian Oil Co.) Naftna polja se razprostirajo nedaleč od meje Iraka. Iz središča naftnega področja (šušter) je zgrajen cevovod do izvorne luke ob Perzijskem zalivu Abadan, kjer je bila pred vojno zgrajena velika rafinerija, ki spada med največje na svetu. Ko pa je angleški kapital pričel izkoriščati ležišča nafte v sosednem Iraku, so pričeli omejevati proizvodnjo v Perziji, kar je leta 1932 dovedlo do spora z iransko vlado in do odpovedi koncesije od strani iranske vlade. Anglija se je morala tedaj zadovoljiti s tem, da ji je bila znova priznana koncesija zgolj za jugozapadni del Irana, medtem ko je iranska vlada prepustila ležišča nafte v severni Perziji ameriškiemu kapitalu. (Ta ležišča pa se še ne izkoriščajo). Proizvodnja nafte na južno-zapadnem iranskem področju je leta 1936 preokorčila 10 milijonov ton in je na tej višini ostala tudi zadnja leta. Nacionalna vlada Pahlevija, ki je hotela izriniti angleški kapital iz Perzije, se je morala po lanskih dogodkih umakniti.

Za ležišča nafte v Iraku (Mosul in Kerkuk) se je potegoval poleg angleškega tudi nemški, nizozemski in francoski kapital. Po končani svetovni vojni pa so bila ta ležišča prepuščena družbi Iraq Petroleum Co., pri kateri je bila s 50% udeležena britanska admiraliteta, s 25% britska družba Royal-Dutch, s poslednjimi 25% se je morala zadovoljiti Francija. Pozneje so bili po dolgih diplomatskih pogajanjih deleži tako urejeni, da je padlo na angleški, nizozemski, francoski in ameriški kapital po 23.75%, ostalih 5% pa je bilo priznanih zasebni družbi Armenia Gulbenkian, za področje Mosula, ki se danes ne izkorišča, pa je bila ustanovljena nova družba Mosul Oil Co., pri kateri pa je zopet udeležena družba Anglo-Iranian Oil Co. Angliji so zaradi interesov družbe za Sueški prekop dolgo časa odlašali z gradnjo cevovoda do Sredozemskega morja, ki je bil vendar zgrajen leta 1934, in sicer v obliki dveh ločenih cev

95 let ge. Ane Prijateljve

95 letnico rojstva praznuje današnje nedeljo na ljubljanskem Gradu gospa Ana Prijateljve, ki mora biti znana že marsikomu izmed naših čitateljev. Saj smo se je že večkrat spomnili, ko je praznovala visoke obletnice svojega rojstva, še več pa poprej, ko je s svojim zdaj že pokojnim soprogom Antonom, sodnim oficijalom v p., slavila zlato in biserno poroko. Kakor je bil njen življenjski drug — prava

dolenjska korenina z vinorodnega Ostrca nad Veselo goro — ves bister, vesel in šegav prav do časa, ko se je kot 92letni možiček odpravil v boljše vinograde, tako je tudi njegova žena, ki je s svojimi 95. leti kar dovolj trdna, še neugnano živahna, vedra in — seveda — tudi zgovorna in — kolikor je v teh časih mogoče — dovolj vesela. 42 let že živi na ljubljanskem Gradu, odkoder je še do lani malo da ne vsak dan hodila v mesto in na trg, kjer jo poznajo in spoštujejo vsi, kakor jo spoštujejo in imajo radi grajski prebivalci, ki gledajo njo kakor na ljubo staro mamico, ki jim s svojo vedrino prežene marsikatero žalostno misel in skrb.

Ko v krogu številnih svojcev obhaja častitljiv praznik svojega z marljivim delom in trudom izpolnjenega življenja, pridružujemo mnogim čestitkam tudi mi prisrčno željo, da bi ji bilo dano, čeprav že ob tako poznem večeru, vendarle še zdravi in veseli ušakati mirnih, boljnih dni.

Ob grobu ge. Spitzerjeve

Osupli in prepadeni so obstali številni znanci, prijateljice in prijatelji, ko so doznali vest, da si se, draga gospa, poslovila za vedno, zapustila to solzno dolino in se preselila v boljše in lepše kraje, kjer ni gorja, kjer ni solza.

Rojena leta 1883. v Volčji jami pri Litiji, kot hčerka posestnika in mlinarja Skubica, se je pred 35. leti poročila v Ljubljani z g. Hugom Spitzerjem, inženjerjem KID na Jesenicah. Po par letih sta se srečna zakonca po službeni potrebi izselila na Angleško, kjer sta ostala 5 let. Nato sta odšla na Češko, v Ostravo. — Položaj g. soproga in njena prirojena ljubeznivost sta ji omogočila vstop v najvišje je kroge, kjer je, obdarjena s srčno kulturo, sodelovala v raznih humanih institucijah. — Tudi v daljnem svetu je zvesto prisluškovala šumečemu potoku, ki je pogajal mlinske kamne tam daleč, daleč v Volčji jami. Veliko je potovala po Nemčiji, Italiji, Angliji in Češki, a njena ljubezen in hrepenenje po prelepi litijski dolini sta ostali kljub vsem svetovnim vlemestnim omamam neutešeni. Vsako drugo leto je z g. soprogom prišla na daljši oddih v svoj rodni kraj. Ti obiski bodo ostali njenim domačim. — Andrejčkovim — v Volčji jami nepozabni. Ljubi svoje, spoštuj tuje, to je bila njena deviza.

Ko je bil njen soprog pred leti upokojen, ni za trenutek premisljala, ker njeno hrepenenje po prelepi Sloveniji se v 30 letih ni poleglo, temveč je z vso silo priklopilo do vrhunca. Sledila je takojšnja preselitev iz Ostrave v Ljubljano, kjer sta si z g. soprogom pod Golovcem uredila prekrasen dom.

V tem idiličnem domu se je njena dobrota razbohotila na vse strani. Ker svojih otrok nista imela, je takoj vzela nečakinja Tončka za svojo ter ji sporazumno z g. soprogom nudila kot prava, ljubeča mamica vse za njeno bodočnost. Podpirala in dajala je na vse strani. Rečeji so imeli v njej veliko dobrotnico, razne humane ustanove svetovsko razgledano svetovalko, sodelavko in tudi njena denarnica se je nešteto krat na široko odprla za humane potrebe.

Številnim znancem in prijateljicam bo ostalo nepozabno kramljanje z ljubeznivo gosposko pod golovškimi kroglicami.

Razloženo soprogu, g. inženjerju, nečakinja Tončki in ostalim srodnikom naj blaži njihovo žalost in bridkost zavest, da bo ostala blaga gospa vsem, ki smo je poznali in ljubili, v neizbrisnem spominu. F. M.

MREŽICE ZA LASE

- Ali imate nevidne mrežice za lase?
- Imamo, gospodična.
- Pokažite mi jih, rada bi jih videla.

Danes še ljubljanski sicej — in nikoli več

V ponedeljek se zaključijo pred uradno komisijo maturitetni izpiti posrednega razreda mestne ženske realne gimnazije. Izpiti se vrše v dveh dvorah mestnega muzeja v Turjaški palači.

Italijanska liktorska mladina v Ljubljani

Gornji naslov je GIL prevzel v novi pokrajini. Ustanovo je razširil tudi na mladostnike te pokrajine, in sicer poleg ugodnosti telovadno-sportnega značaja zlasti in predvsem še na kulturno in pomožno srbstvo, česar vsega je deležna mladina Italije. »Dnevni red« št. 6, glasilo italijanske liktorske mladine, takole opisuje delovanje ljubljanske organizacije:

Sportno delovanje se je v prvi dobi težbanja utrdilo na Rakeku s smučarskim taborjenjem, ki je trajalo od 10. do 20. januarja in ki pomenja prvo potrditev atletske sposobnosti, dosežene po naših čilih. V Tomanovi ulici se je izvajal nato nadaljnji spored, v telovadnici, opremljeni z najmodnejšimi sredstvi, ki so se zamlajala na področju telesne vzgoje. Zanimiv je bil, zlasti z ozirom na neposredno udeležbo mladine pri težavnih spretnosti poveljevanja, tečaj vicecaposquadra, ki je usposobil več kot sto članov za poveljniška mesta v številčno sicer najmanjšem jedru oddelkov, toda nedvomno tudi najzanimivejšem v značilni vojaško-fašistični organizaciji. Marljivi učitelji Gila so si izmislili še mnogo drugih metod za telesno vežbanje, metod, navdihnutih po zrelih izkušnjah in dolgi ter resni pripravi, doseženi v posebnih akademijah v Rimu in Orvietu.

Ne samo Balilla in Avangardisti, marveč tudi Piccole in Giovani Italiane so bile usmerjene v sport, čeprav z drugim namenom in smotri, ker se je s telesnimi vajami hotela doseči poleg utrjevanja zlasti dovršena skladnost mišic in gibov. To pripravljanje, ki je trajalo za ženske spol vse leto, je ustvarilo možnost, pripraviti dobro izveščani kader, ki se pravkar nahaja v Montecatini, kjer tekmuje s tovariši vseh italijanskih pokrajin v Nacionalni tekmi za telesno vzgojo.

Druge skupine Avangardistov in Giovani Italiane so bile dosepele v Firence, da bi se udeleževale kulturnih manifestacij, prirejenih od Glavnega Poveljstva Gila z sporazumom s Hitlerjugendo z namenom, da se izmenjajo med vsemi mladostniki mlade Evrope one ideje, ki naj usmerjajo vse zadevne države v tem težkem času duhovne obnove.

Iz tega izhaja, da prekorača poslanstvo Gila samo telesno in sportno vežbanje ter se dviga k kulturnim in umetniškim ciljem, ki streme k celovitemu oblikovanju mladostnika k novemu in višjemu življenjskemu pojmovanju. Pomembna je bila zato vsa kulturna priprava članov, ki se je vršila potom kina, otroškega gledališča, tiska, raznih tečajev. Kakor n. pr. že omenjenih za vicecaposquadra, za nadziralnice kolonij, za gospodinjstvo, reditranje, petje, glasovir in harmoniko, kakor tudi onega, tako potrebnega, za učenje italijanskega jezika.

Vzporedno s fizično in kulturno smerjo se je razvijala pomožna delavnost v najbolj praktičnih in stvarnih oblikah; resnično človekoljubno delo se je vršilo po načelih in redu, kajti v Gilu se ne improvizira. Z ozirom na vse to je obseg izvršenega dela v tem prvem letu delovanja resnično ogromen. Ni nič čudnega, če pomislimo, da je naraslo število članov preko petih tisočev ter je bilo treba vse to šele ustanoviti, ustvariti.

Izmed mnogih pomožnih akcij naj omenimo samo šolske kuhinje, čistih blagodat so uživali revni učenci iz Ljubljane in Pokrajine vse šolsko leto in to kljub začetnim težkostem ustanovitve ter kljub prevoznim in dobavnim neugodnostim in hudi zimski dobi. Da pokažemo pomen te akcije, se omejimo na nekatere številke:

Opremljenih je bilo 174 kuhinj na isto toliko šolah v Ljubljani in Pokrajini. Vse šolsko leto je uživalo dobroto teh kuhinj 6495 učencev obojega spola; Lir 1.573.768 so samo stroški za prehrano.

Naj omenimo še prvo »Ducejevo Betanoe« v tej pokrajini, ustanovo, ki je priklenila naše otroke najvernejših družin in vzvalovila njihove srčne utripe, prav tako kakor vseh drugih po Italiji, nasproti Možu, ki je med nujne probleme svojega življenja postavil tudi vprašanje plemenske brambe in sreče svojega ljudstva.

Trenutno se vrše intenzivna dela za uresničenje poletnih kolonij, s katerimi se bo zaključilo prvo leto delovanja Gila, ki se je predstavil tako poln misli in udeleživcev ter si začrtal na ta način prvo dobo poznejšega najširšega dela.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 27. t. m. zjutraj

Ljubljana, 25. julija
Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je a. odobril.

Z odlokom VIII/2 št. 2090/1 Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 27. julija 1942-XX zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:
Kislo zelje na drobno 3 L; kmečko kislo zelje 2.50 L; kislja repa 2 L; nova repa 1 L; zelena glave 3 L; ohrovt 3 L; karfiola brez listov 5 L; buče 1 L; bučke 3.50 L; kumare 4 L; kumarice za vlaganje, večje, ki jih gre na kilogram 30 komadov, 8 L; majhne pa, ki jih na kilogram gre 125 komadov, 12 L; stročji fižol 4.80 L; grah 4.50 L; kolerabice 3 L; rdeča pesa 3 L; rdeči korenček brez zelenja 3 L; črna rdečev 1.50 L; redkvice 3 L; osnažen hren 4 L; šopek zelenjave za juho 0.25 L; peteršilj 4 L; zelena 4 L; čebula 2.50 L; šalota 4 L; česenj 5 L; glavna solata 3.50 L; radič 3 L; špinaca 4 L; zelena paprika 10 L; liter borovnic 4 L; liter suhih bezgovic

jagod 8 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L; liter lisič 3 L; jajca 2 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, kjer je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zečnjavo in sadije št. 18 na rumenem papiru. Posebno pa opozorjamo prodajalce in prodajalce, da mora biti po teh cenah na prodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtina mora biti suha in oprana, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Kupovalke spet opominjamo, naj v gneči okrog zelenjadnic ne jemljejo same blaga iz košar, ker se je že večkrat primerilo, da so prodajalci premalo skupile za svoje blago. Polcija bo vestno pazila na tako pomeni kupovanje ter grešnice izročila sodišču zaradi tatvine.

Zastrupitve z jedrci iz sadnih pešk

Marelične, breskove in češpljeve peške so nevarne človeškemu organizmu, zato se jih je treba izogibati

Zadnje tedne izredno pogostokrat poročajo listi o razburljivih nesrečah, ki so se primerile s tem, da so ljudje — največkrat otroci — uživali jedrca iz mareličnih, breskovih ali češpljevih pešk. Zdjaj je tega sadja povsod dovolj na razpolago, in ker nas vojne razmere učijo čim večje štednje z živili, ljudje tudi peške ne zamestajo več, temveč njihova jedrca uporabljajo na razne načine. Otroci jih največkrat uživajo sama, gospodinjke pa mnogokrat pripravljajo močnate jedi iz njih. V obeh oblikah je uživanje teh jedrc zdravju nevarno, ker so strupene — listi so zabeležili tudi že nekaj smrtnih primerov. O tej stvari je te dni spregevoril vseučiliški profesor dr. Antonio Angeletti iz Torina v intervjuu z zastopnikom torinskega dnevnika »Stampa Sera«. Njegova izjava je bila, da bomo dvoma zanimala tudi naša čitatelja, zato jih podajamo v izveščku.

Strup, ki se nahaja v teh jedrcih, je takozvana pruska kislina ali amigdalini, ki ga vsebujejo plodovi vseh rožnatih rastlin. Grenki mandlji kažejo sledove pruske kisline v skorji, v kalcu in semenih. Sladki mandlji jo premorejo v skorji in kalcu, v semenih pa ne, jedrca iz breskve in marelice v skorji in semenu, razne vrste sliv pa

v semenih in kalcu. Zato sladki mandelj nima niti značilnega grenkastega okusa niti ni strupen. — Strupenost teh jedrc se javlja na osnovi hidrolize, s pomočjo katere se razvija cianovodikova kislina. Ta kislina spada med takozvane »protoplazmatične strupe«. O učinkovanju teh strupov obstojita v znanosti dve teoriji — ena trdi, da cianovodikova kislina ruši kemično ravnotežje v organizmu, druga pa, da zavira prenos kisika po rdečih telesnih v krvi. Učinek je ta, da nastopi smrt zaradi notranje zastrupitve.

Zdravniška pomoč je tako poredkem uspešna, ker strup izredno hitro deluje. Znani so primeri, ko je smrt nastopila že nekaj minut po prebavi cianovodikove kisline. V koliki meri so jedrca iz naštetih sadežev užitna, je težko reči, ker vsako jedrce vsebuje različno količino pruske kisline. Razen tega pa je tudi organizem posameznega človeka v različni meri odporen proti strupu. So ljudje, ki lahko pozobolejo po 10 takšnih jedrc, ne da bi čutili kakšne posledice, drugi pa so v smrtni nevarnosti, ko so jih požili mnogo manj. Strupenost teh jedrc se tudi s kuho ali peko povsem ne odstrani, pod nobenim pogojem pa jih ne smemo mešati v pecivo, ker bi med peko strup samo prešel iz jedra v testo.

Sicer pa uživanje teh jedrc ne nudi drugega harka, kakor da je prijetno okusen. Zato naj velja načelo, da se takšnih jedrc izogibljamo, ker so strupena in ker medicina ne premore uspešnega leka proti njim.

Prijava dojenčkov

Ljubljana, 25. julija
Prehranjevalni zavod Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino poziva vse družinske poglavarje, da dojenčke, rojene po 15. januarju t. l., kakor tudi vse one, ki so se po tem času priselili v Ljubljano, prijavijo uradu za razdeljevanje mleka v Majstrove ulici 10, ako še tega niso storili. To velja predvsem za dojenčke, ki so do sedaj prejeli mleko od mlekarie.

Prijava je treba izvršiti osebno pri zgoraj navedenem uradu med uradnimi urami (8.—12. in 16.—18.30) in to najkasneje do vsega 31. t. m. Obenem je treba predložiti družinsko knjižico ali izpisek iz matične knjige in sporočiti točen naslov sedanjega dobavitelja mleka (mlekarico).

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Obvezna oddaja smuč

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na zahtevo vojaškega oblastva odreja:

Člen 1. Kdor koli ima po kakršnem koli naslovu smuč in k njim pripadajoči pribor kakor tudi kolce (smučarske palice), jih mora v osmih dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavo, izročiti:

a) v mestu Ljubljana vojaškemu skladišču na Kodeljevem,

b) v drugih občinah pokrajine poveljništvu vojaške posadke ali postaji kr. karabinjerjev, če teh ni pa županstvu kraja.

Pri tistih, ki prebivajo v naseljih ali osamljenih hišah, od koder ni mogoče prenos do zgoraj omenjenih zbirališč, opravi odzjem okrajno oblastvo po predhodnem sporazumu s pristojnimi vojaškimi poveljniki.

Člen 2. Ob oddaji se izda prizadeti stranki prejemno potrdilo s podatki o izročenih predmetih.

Člen 3. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če dejanje ni hujše kaznivo, z zaporom do treh mesecev ali v denarju do 5000 lir. Kazen se podvoji v primerih prikrivanja.

Za sojenje kaznivih dejanj po tej naredbi je pristojno Vojaško vojno sodišče višjega poveljstva oboroženih sil »Slovenia-Dalmazia« — oddelek v Ljubljani.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 19. julija 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

S. A. F. F. A. HLADILNIK

ravnokar dospel —
najekonomicnejši v ceni in obratu;
praktičen, higieničen;
prikupe, moderne zunanosti;
masivne izdelave (100 kg);
koristne prostornine 75 litrov;

Vam ohrani živež za dolgo dobo v
svežem stanju.

Cena 3300 lir

Oglejte si ga še danes v izloži

Everest

PREŠERNOVA ŠT. 44-46,

izključno pooblaščen prodaja S. A.
F. F. A. hladilnikov v Ljubljanski
pokrajini

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 26. ob 17.30: Učiteljica. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Danes v nedeljo ob 17.30 uri bodo ponovili tridejansko komedijo Daria Naccodemija: »Učiteljica«, potem bo ostala drama od 27. julija do 10. avgusta zaradi snajenja zapra. »Učiteljica« bodo igrali v običajni zasedbi: grof Filip Blagaj, župan — Skrbnišek Vl., Jakob Grdin, posestnik — Pavle Kovič, Janez Klopčič, šolski sluga — Količ, Vohan, policijski svetnik — Gorinsk, Marija Svetina, učiteljica — Kraljeva, šolska ravnateljica — Starčeva, Liza, učiteljica — Gorinskova. Režiser Jože Kovič.

OPERA

Nedelja, 26. ob 17.30: Kršipin in njegova botra. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Ponedeljek, 27.: zaprt.

Torek, 28. ob 17.30: Baletni večer. Prvič v sezoni. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Sreda, 29. ob 17.30: Trubadur. Red sreda.

Zaradi nenadne obolnosti Ivana Francisa, bodo peli v nedeljo, ob 17. uri opero bravos Ricciove: »Krišpin in njegova botra«, v ponedeljek pa napovedano gostovanje Zlate Gjunganjeve odprade.

Prvič v sezoni »Baletni večer«. Spored obsega nove točke: »Chopiniano«, Dohnanyev »Pieretina pajčolan« v treh slikah in »Polovske ples« iz Borodinove opere »Knez Igor«. Kot solisti bodo nastopili: Maks Kurbos k. g., G. Bravničarjeva, S. Japljiva, M. Remškarjeva, Drago Pogačar. Na večeru bodo izvajali ples v klasičnem, plastičnem in karakternem slogu. Koreograf ing. P. Golovin, dirigent D. Žebre, na črti za kostume za »Pieretina pajčolan« Jela Vilfan, dipl. absol. dunajske umetnostne obrtne šole. Predstava v torek bo izven abonmaja.

Radio Ljubljana

NEDELJA. 26. JULIJA 1942-XX

7.45 Poročila v slovenščini. 8 Napoved časa — poročila v italijanski. 8.30 Orgelski koncert izvaja Michele Napolitano. 11 Prenos pete maše iz bazilike presv. Oznajenja v Firenzi. 12 Razlaga evangelija v italijanski (P. Zappatorreni). 12.15 Razlaga evangelija v slovenščini (O Sekovanič). 12.35 Koncert pianistke Mile Dermovskove. 13 Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20 Operno glasbo izvajajo mladi umetniki, vodi dirigent Simonetto. 13.45 Vojaške pesmi. 14 Poročila v italijanski. 14.15 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent Sijaneč — Slovenska glasba. 14.45 Poročila v slovenščini. 17.15 Dr. Koren Ivan: Bolezni svinj — kmetijsko predavanje v slovenščini. 17.35 Koncert altistke Elze Karlovčeve. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Pisana glasba. 20.20 Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40 Orkester vodi dirigent Angelini. 21.20 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijaneč, sodelujeta sopranistka Ksenija Vidali in tenorist Ivan Franci — Mascagni, Prijatelj Fric. 22 Kmečki trio. 22.30 Prijateljni valčki. 22.45 Poročila v italijanski.

Jože Bakš:

Razmišljanje

Še kos na dimnik ali sleme seda, a vendarle bolj redko se oglasi. Kaj njemu mar so topla čustva naša?! Zlovoljno šeebet in v daljo gleda. —

Kam so utonila jutra rosna, blede, kam lip cedev krošnje, sladka paša čebelar — v juliju nihče ne vpraša, čeprav se ni odvela vrtna greda.

Čeprav košati vroče se poletje, predpust je zdaj za Manice in Mare, ki z rožicami jim postlan vse svet je.

Za njimi polnit šel bi meh, košare veselih šal, a mrtvo mladoletje mi osvežuje vsak dan rane stare. —

SPORT

Kaj je sport?

Sport in telovadba sta zdaj eno — kakor včasih nista bila

Teh nekaj vrstic o gornjem vprašanju, o katerem so napisane dolge razprave in cele knjige, je posvečenih seveda samo vprašanju terminologije in natančni opredelitvi tega pojma. Vsak človek gotovo po svoje misli o sportu. Treba pa je pomisliti, da je imela ta beseda drug strokovni izraz proti sebi, in sicer je bila to telovadba. Telovadba in sport sta bila več desetletij isto različna pojma, in sicer celo v tem smislu, da je imela telovadba slavnostno preteklost kakor sport in je imel sport nekakšno podrejeno vlogo s tujo primesjo. Sport je dete dvajsetega stoletja, medtem ko ima telovadba že 125 let staro tradicijo. Med sportom in telovadbo so bile tako imenovane družabne razlike. Mnogo vilka in krika ter razni privatni posli, ki niso bili zmerom in povsod najbolj čisti, so ustvarili sportu slab sloves in sem in tja so se že pojavljali apostoli, ki so vse telesnovzgojno delo po svetu, brž ko se je začelo širiti po vseh državah, označevali kar samo z izrazom telovadba. Navsezadnje pa je prišlo še do odprtega spora med telovadci in sportniki, ki je v prvih letih po prvi svetovni vojni povzročil skoraj pravi prepad med obema taboroma.

Prava terminologija za bistro takšnega gibanja ni brez vsakega pomena in zato je razumljivo, da so se na primer v Nemčiji lotile rešitve tega spornega vprašanja vrhovne sportne organizacije same. Državna zveza za telesno vzgojo je tamkaj potegnila natančno mejo med sportom in telovadbo, kar je stvari samo koristilo. Sport in telovadba sta si s poslednjim prijateljsko podala roko in prišlo je celo tako daleč, da so pojmi sporta vsaj sami za sebe sprejeli tudi telovadci. Beseda sport je ob tem čiščenju pridobivala tla na širino in globino. Tako je značilo, da gre na primer v Nemčiji vrhovnemu predstavniku najvišje telesnovzgojne organizacije naziv državnega sportnega (in ne morda telovadnega ali telesnovzgojnega) voditelja. Sport je danes ono, kar so nekoč razumevali pod telovadbo, in sicer najčistejši izraz življenjskih sil v mladini obojega spola, ki se lahko razvija samo v vztrajnem delu in tovariškem sožitju na sportnih prostorih.

Novinarji in vsi, ki s peresom v roki sledijo temu razvoju, morajo skrbeti, da se izraz sport uporablja samo tedaj, kadar sportno bitje in žitje ustreza tej terminologiji, pri čemer pa je treba preprečevati vsako omalovaževanje in ocenjevanje sporta v slabo stran. Sportniki so danes na splošno prevzeli vlogo nekdanjih telovadcev, prvih pionirjev telesne vzgoje, toda s tem dodatkom, da so dali temu gibanju še mnogo večje polet kakor zagovorniki nekdanje telovadbe.

Drobiž po svetu

PRVI GLASOVI O NOVI NOGOMETNI SEZONI

Italijanska nogometna federacija je te dni že objavila termine in pare za novo prvenstveno sezono v diviziji A, ki bo odprta dne 4. oktobra. Kakor znano, bo v tej diviziji tudi letos sodelovalo 16 enajstorice, med njimi 14 lanskich ter Bari in Vicenza, ki sta se priključili vodilnim klubom iz prejšnje divizije B. V zvezi s tem bo za jesenski del tekmovanja spet potrebnih 15 terminov, od katerih bo vsak zaseden s po 8 tekmami.

V podrobnem pregledu igralnega načrta smo se zanimali predvsem za našo sosedo Triestino, ki je pri tem zrebu odrezala takoko, da bo vsak drugi termin — razen enkrat na predzadnjo nedeljo — igrala na domačem igrišču. Njeni nasprotniki pa bodo razvrščeni takole:

prvo nedeljo: Lazio doma, drugo nedeljo Fiorentina doma, tretjo nedeljo Bologna doma, četrto nedeljo Vicenza doma, peto nedeljo Bari doma, šesto nedeljo Milano doma, sedmo nedeljo Ambrosiana doma, osmo nedeljo Venezia doma, deveto nedeljo Livorno doma, deseto nedeljo Torino doma, enajsto nedeljo Juventus doma, dvanajsto nedeljo Liguria doma, trinajsto nedeljo Genova doma, štirinajsto nedeljo Atalanta doma in petnajsto nedeljo Roma doma.

Na dirkališču Miramare v Zagrebu je bila v nedeljo pred 20.000 gledalci velika mednarodna kolesarska prireditev na zaprtem, na kateri so razen številnih domačih dirkačev nastopili tudi gostje iz Nemčije in Bolgarije. Najboljša mesta so zasedli Nemci, pa tudi eden bolgarskih gostov se je ugnel plasirati pred najboljšega domačina Prosenika, ki je zasedel šele peto mesto. Zmagovalec je bil Nemec Hörmann, ki je vozil s povprečno hitrostjo 38.120 km na uro. Po moštvih je bila prav tako najboljša Nemčija z 99 točkami, medtem ko so Bolgari zbrali 33, Hrvati pa vsaga 24 točk.

Na tekmovanju za štajersko gorsko kolesarsko prvenstvo, ki je bilo preteklo nedeljo na progi od Gradca do Paškega sedla in nazaj, so se z dobrim uspehom borili tudi nekateri spodnještajerski vozači. Z neznanostjo razliko za zmagovalcem Schwammom iz Lienza je dosegel drugo mesto član mariborskega Edelweissa Podmilščak, še tesneje za njim pa je prispel na cilj kot tretji

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

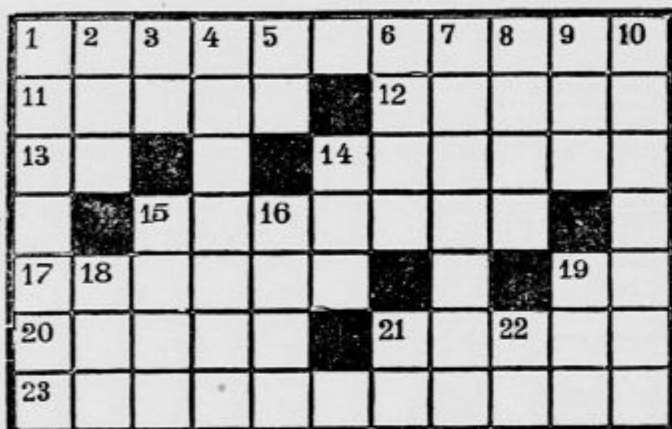
236. Kdaj imenujemo potniško vozilo omnibus?
237. Katera vlačilna žival nima obrvi?
238. Kaj je »kvadratura kroga«?

239. Če se vam ljubi izračunati

Račun po kombinacijskem postopku je pokazal, da je mogoče s kartami zaigrati 2735 bilijonov 294 milijard 408 milijonov in 204.640 različnih partij normalnega skata. Če je na zemlji okrog 2 milijardi ljudi in če bi ti vsi igrali skat, koliko let bi rabili, da bi opravili vse te različne partije, pri čemer računamo, da bi igrali neprestano in vsako partijo po 5 minut?

240. Križanka

Vodoravno: 1. Aškerčeva pesnitev, 11. odrasel, resen mož, 12. pripomoček nekaterih žensk za družabno »ujelavljenje«, 13. oblika daljše pripovedne pesnitve, 14. rastlina ovijalka, 15. delavec, 17. španski pisatelj (rodil se je 1867.), 19. kitajska dolžinska mera, vprašalica, znak za kemično prvo, 20. odprta sobna grelnica, tudi turški pesnik (umrl 1937.), 21. sladkovodna riba, 23. Tolstojev roman, po njem Hubayeva opera.

Navpično: 1. celina, 2. orožje, 3. srednjedalmatinski otok, 4. popolni pravni razpolagalec z neko premočino ali nepremičnino, 5. pritezalni drog, 6. trojanski junak, 7. francoski kardinal in državnik (1602.—1661.), 8. barva, 9. reka v Severni Afriki, 10. slovenska filmska igralka, 14. promet, tudi dve ozvezdji, 15. Finžgarjeva povest, 16. pokrovka, tudi eden izmed dveh delov, ki sestavljajo glasbilo, 18. visok funkcionar, 19. industrijska rastlina, 21. besedica, s katero izražamo izjeme in s katero prigovarjamo, 22. transcendentno število, tudi grška črka.

Rešitve nalog 25. t. m.

231. Rimski vojskovodja, ki si je sam napisal vojno poročilo, je bil Julij Cezar, avtor znamenitega dela »De bello gallico«.

232. Dva in pol kilograma odpadnega lesa nam nadomestuje liter bencina, tri in pol kilograma lesa pa liter goriva za Dieslov motor! Skoraj vse vrste lesa, ki rastejo v naših krajih, se dajo uporabiti za izdelovanje lesnega plina. Postopek temelji na nepopolnem zgorevanju odpadnega lesa v generatorju, ki se vdelava v avto. Takšen generator je na zunaj podoben skoraj peč. Namesto da bi načrpal bencina, nasuje v generator gorilo. Plin, ki se razvija pri zgorevanju tega lesa, prihaja očiščen, ohlajen in suh v motor.

233. Kaj je Ludolfovo število?

Ludolfovo število se od leta 1739. (L. Euler, matematik v Petrogradu) označuje z π .

grško črko π (izg. pi) in je število, s katerim se pomnoži krogov premer 2r, da se dobi krožnica (krogov obod) $= 2\pi r$, in s katerim se pomnoži kvadrat polmera, da se dobi krogova ploščina $= \pi r^2$. To število je neskončen, neperiodičen decimalni ulomek, ki ga je na 35 decimalk določil matematik Ludolf van Ceulen (1540—1610). Skoro 200 let za njim je Jurij baron Vega, naš slavn rojak, določil že 140 decimalk. Danes poznamo ta ulomek že na več ko 700 decimalk, kar pa nima praktičnega pomena.

Če danemu krogu vrtamo (da so stranice tetive) in očrtamo (da so stranice tangente) najprej pravilni šestokotnik, potem pravilni dvanajstokotnik in če na ta način podvajamo število stranic tetivnega in tangenta mnogokotnika, se obsegi tetivnih mnogokotnikov večajo in se bližajo krožnici, medtem ko se obsegi tangenta mnogokotnikov manjšajo in se tudi bližajo krožnici. Krožnica je torej meja, kateri se obsegi tetivnih in tangenta mnogokotnikov tem bolj bližajo, čim večje je število mnogokotnikov strank.

Stranica vrtanega pravilnega šestokotnika je enaka polumeru r. Ako po zna-

nih obrazcih z uporabo Pitagorovega izreka izračunamo zaporedoma stranice in potem obsege navedenih mnogokotnikov, se pokaže, da dobimo obsege tetivnih oz. tangenta mnogokotnikov, če pomnožimo krogov premer 2r s številom a oz. b po naslednji tabeli:

stranic	a	b
6	3,00000	3,46410
24	3,13263	3,15968
96	3,14103	3,14271
768	3,14158	3,14161
1536	3,14159	3,14160
3072	3,14159	3,14159

Razen 3,00000 so vsa navedena decimalna števila nepopolna. Vidimo, da se obsegi tetivnega in tangenta mnogokotnika 3072 — erokotnika ujemata do šeste decimalke. Istotolika mora biti krožnica in je torej število $\pi = 3,14159$...

Ta način je uporabil že Arhimedes (287.—212. pr. Kr.) kot prvi primer v matematiki za rešitev naloge z bližanjem pravi vrednosti in bi se moralo število π prav za prav po njem imenovati. Iz 96 — erokotnika je določil, da je število π večje od $a = 3$ in 10/71 ter manjše od $b = 3$ in 1/7. Zadnji ulomek 22/7 se še danes uporablja, kadar se ne zahteva večja natančnost in je natančnejši od mnogo uporabljene približne vrednosti 3,14...

Višja matematika uči ugodnejše načine za izračunanje količnika med krožnico in premerom. Dokazano je, da je π tako zva-

no transcendentno število, t. i. da leži izven možnosti izkušnje in predočevanja. Absolutno natančno se ne da izračunati ne krožnica ne krogova ploščina, temveč samo s poljubno veliko približnostjo.

$$\pi = 3,14159/26535/89793/23846 \dots$$

234. Pot ponoči

Vojak je opazil, da mora biti trg le na koncu leve ulice. Dočim je namreč sence

obeh ostalih ulic prekinjal ozki pas svetlobe iz počeznih ulic, je manjkala senca v levi ulici na širšem mestu popolnoma. Tu je bil trg. Sence hiš, ki so ga obdajale na levi strani, niso padale tako daleč kakor sence hiš na ulici.

235. Če se vam ljubi računati

Trilijon bitvic bi mogel stroj izdelati približno v času 38,051,750.380 let.

Priglonerji catturati durante le recenti azioni sul territorio egiziano — Ujetniki, ki so jih zajeli med zadnjimi akcijami na egiptovskem ozemlju

Najlepši trik

Zadnjič smo vam povedali mično zgodbo znamenitega čarovnika Harryja Houdinija, ki je smatral za najlepši trik svojega življenja tisti, ko je svoji materi napolnil predpasnik z zlatom. Houdini, ki je bil v ostalem vse svoje življenje izredno dober človek, bi bil lahko pripovedoval še mnogo o svojih drugačnih, poklicnih trikih. V Evropi je bil znan pred vsem po tem, da ni bila nobena več tako trdna in zamotana, da bi se ji ne znal izmisliti v najkrajšem času. Zlatnike, ki jih je po svojih prvih velikih uspehih prinesel svoji materi, pa si je zaslužil z drugim trikom, ki je zbujaletaj velikansko pozornost in mu ga ni mogel nihče posneti. Požrl je 26 šivank, potem je dal kakimemu gledalcu izbrati poljubno nit iz nekoliko tucatov barvanih švilnih nit. ki so ležale odmotane v skrinjici pred njim. Nato je spravil vseh 26 šivank iz svojih ust — toda bile so uvrščene baš na to izbrano nit!

Svoje artistično ime si je Houdini, ki se je imenoval prav za prav Weiss in je bil iz Madžarske doma, nadel po Robertu Houdinu, ki je od l. 1845. kratkočasil Parizane s svojimi slovitiimi in priljubljenimi »fantastičnimi večeri«. Houdin je bil po poklicu mehanik in njegova specialiteta so ostali zato vedno prevečani avtomatiki in mehanični triki, kakor kavnice brez dna, mehanične gagažije gos, »viseče device« itd. Svoj najslavnejši trik pa je pokazal med po naročilu francoske vlade — trik je imel tudi velik politični pomen. Vlada ga je poslala l. 1857. v Severno Afriko, kjer so marabuti, mohamedanski puščavniki in svetniki, podžigali ljudstvo k uporabi proti francoski oblasti. Ljudstvo jim je nasledovalo, ker so predvajali vsakovrstne umetnosti, ki so dozdnevno dokazovale njihove nadnaravne moči in s tem njihovo nebeško poslanstvo. Baš se je pripravil nov upor, ko je nastopil Houdin in se spustil v čarovniško tekmovalstvo s skupino najbolj zagrizenih marabutov. Brez vsake težave je prekosil njihove umetnosti. Najprej je zabaval svoje gledalce s kavnimi vrči brez dna, potem je postavil na tla majhen in na videz lahek zaboj, ki ga pa ni mogel dvigniti niti najmočnejši mož, nato je izročil nekemu marabutu nabito pištolo, se postavil preden in mu velel, naj strelja nanj. Krogla ga ni ranila. Končno pa je nekoga marabuta s primernim hokus-pokusom celo tako potakral, da je možak enostavno »izginil«. S tem je dokončno zmagal, moč marabutov se je zlomila, domačini niso imeli nobene želje več, da bi nosili svojo kožo na prodaj za takšne moke, ki so pred belim možem kratkoma izgubili.

Čarovnik, ki si njegovo ime še dandanes mnogi iluzionisti radi natikajo, je bil Bosco. Rodil se je 1793. v Turinu in je postal čarovnik tako rekoč z Napoleonovo pomočjo. Udeležil se je namreč Korzovega pohoda v Rusijo. Po neki bitki je obležal ranjen na bojnem polju. Ko se je osvestil, je zagledal možaka, ki mu je preiskoval žepa in mu pobiral vse, kar se mu je videlo kaj vredno. Bosco ga je počeno izplačal: oplenil je namreč plenilca temeljito, pobral mu je svoje stvari, poleg tega pa še vse ostalo, kar je imel možak svojega ali pa je nakradnega v žepih. Pri tej priliki je šel Bosco odkril svojo nadarjenost za takšne manipulacije. Poslali so ga kot ujetnika v Sibirijo in ko so mu vrnilo svobodo, se je prebél do Francije kot čarovnik. Preden je prispel tja, je bil že znamenit mož. Njegov najlepši trik je bil dolgo časa »leteči karov aw«. Pri tem triku je dal Bosco iz šopa zakritih kart izbrati poljubno karto, pokazal jo je občinstvu, ne da bi jo sam pogledal, in jo je raztrgal. Potem je šel skozi prostor za gledalce, s »čarovniško palico« v roki. Nenadno se je kakor na povelje te palice ustavil pred tem ali onim gospodom in mu je dejal s skrivnostnim glasom: »Sežite v svoj levi prsi žep, gospod, tam bo karov aw«. In res: tam je bil karov aw! Vedno! Razlaga za ta trik pa je preprosta, kar se da, in kaže, kako lahko je ljudi voditi za nos: Bosco je imel namreč šop kart s samimi karovimi asi in drugič je bil z dotičnim gospodom — domnjen...

Nekot pa je Bosco s tem trikom doživel na Dunaju prav nepričakovan polom. Pri svojem prvem nastopu v tem mestu je opazil med občinstvom zelo lepo in elegantno damo. Ker je prihajala tudi k nadaljnjim njegovim večerom, je sklenil, da si jo vzame kot »objekt« svojega trika. Ugotovil je, da je šlo za baronico X., približal se je njeni sobarici in si jo z dobro napitnico pridobil. Z nožem sta odprala podplat na baronicih čevljih, vtaknila sta pod njega karto in nato podplat spet prišla. Veliki večer je

presto: Sobarica se je bila zasmejala, ko si je baronica doma obuvala čevlje, da odide na predstavo. Baronica ji je zaradi tega smeha izprašala vest in dekle je izdalo svoj komplet s čarovnikom. Vse ostalo si lahko mislimo sami.

Kot »salonski mag« pa je slovel v sredini prejšnjega stoletja tudi profesor Alexander. Mož, ki se je z meščanskim imenom imenoval Heimbürger, je bil iz Osnabrucka doma, prepotoval je vso Evropo, Ameriko in velik del Azije ter zbujalet svojimi triki povsod največje občudovanje. Najbolj pa se je začudil Alexander sam, ko je privozil neke noči s pošto kočijo v Rendsburg. Ura nekega starega cerkvenega stolpa je baš začela biti polnoč, a na zelo nenavaden način, končala je namreč šele po 111 udarcih. Postiljon, ki je vedel, da je med njegovimi potniki sloviti čarovnik, je smatral to za čarovnijo, pripeljal je kočijo ves bled od strahu do neke gostilne in dogodek se je raznesel naslednji dan po vsem mestu. Še grozotnejše pa je bilo to, kar se je zgodilo zjutraj v gostilni. Ko je sobarica prinesla čarovniku zajtrk v sobo, je zagledala konjsko nogo, ki je ležala izpod odeje. Od strahu ji je padlo vse iz rok na tla, zbežala je s krikom: »Sam bogasvarj leži v postelji! Ko se je potem gostilničar z nekoliko pogumnimi možmi drznil v Alexandrovo sobo, je bil profesor konjsko nogo, ki jo je nosil nalašč za ta trik s seboj, seveda že davno spravil v kovčeg. Potem pa je doživel brivec, ki ga je pozval čarovnik, spet nekaj še grozotnejšega. Profesorja je že namilil, tedaj je postal ta nemiren in je začel razgrajati, češ da ga je namilil z mrzlo vodo, česar ne more prenesti. Brivec je takoj stekel po toplo vodo. Ko se je vrnil, je zagledal nekaj strahotnega: čarovnik si je bil v svojem besu sam odrezal glavo! Ležala je na tleh poleg stola, na katerem je sedel čarovnikov brezglavi trup. Seveda je bilo vse spet v najlepšem redu, ko je brivec z ljudmi, ki jih je prikladal, stopil v sobo. Alexander je ta trik uganjal — z željnjo glavjo. »Takšnih presenečenj ne moreš servirati vsakomur,« piše v svojih spominih. »Ljudi si moraš prej natančno ogledati.«

Najlepši njegov trik pa je bil ta, kadar je s strelom iz pištole prižgal istočasno dve strelci. Kako je to delal, ni znano. Električno prižiganje, ki bi bilo lahko vmes, je bilo tedaj še neznano. Pištola po Alexandrovu lastni izjavi pri tem triku ni imela odločujoče vloge. Mož je nastopal v ostalem delu Houdinovi pištolinem trikom: med predstavami je dal streljati iz pištole nase. Pri tem je šlo seveda samo za to, da se je nabita pištola zamenjala z nenabito in da je strelce dobil pač nenabito v roke. Nekot pa bi bil Alexander ob takšni priliki kmalu izgubil življenje. Zmotil se je in iz pištole je švignila proti njemu prava krogla.

MODA IN DOM

Poletni kostumi

Kako naj se oblečemo, če gremo zjutraj v službo? In kaj pride v poštev, če hočemo v kavarno ali na obisk k prijateljici ali z možem v restavracijo ali gostilno? Zdi se, kakor da se je iz vseh teh premislekov rodila ideja poletnega kostuma. Kajti poletni kostum je v vsakem oziru otrok naše dobe, tako splošno veljaven je, tako preprost in tako poceni. Korekten je tja do poslednjega obročka, v njem se lahko podamo kamor koli — najbolj elegantno

Veliki žepi

na poletnih oblekah

Preprosta poletna obleka dobi neko posebno obleke, če jo opremimo z velikimi žepi, ki ji dajo prikupno športen značaj. Takšno obleko

opremimo še s pisano ruto, ki je mehko zavezana pod reverji, ali pa s posebnimi gumbi in prsnimi žepi, ki v obliki odgovarjajo velikim žepom pod pasom.

Poceni sladica

Hruške na kruhovih rezinah — ali ste že kdaj slišale o tem? Očiščene, na krlje narezane hruške kuhamo 4 minute v vreli vodi, nato jih hitro odcedimo in položimo na rahlo prepečene kruhove rezine, polijemo pa jih z malo količino likerja, ki smo ga prej razredčili z vodo. Sladico serviramo toplo.

Pomoč v sili

Spričo pomanjkanja mila si pri perilu pomagamo tako, da dodamo namočenemu perilu, preden ga pričnemo prati, nekaj kapljic salmijaka.

Če smo volneno obleko nekoliko osušili s prevročim likalnikom, lahko popravimo nastalo škodo, če drgnemo porumenelo mesto s koščkom sladkorja.

Šipe v oknih lahko očistimo namesto s spirito prav tako dobro s čašopim papirjem, ki smo ga pomečkali v kepe.

Če se urežemo, lahko ustavimo krvavenje pri priči, če položimo na rano tenak listič cigaretnega papirja, ki smo ga poprej ovlažili s slino.

Barvasto perilo, ki je že obledelo, lahko znova osvežimo v barvi, če splaknemo svetlo-modro obledelo perilo v vodi, ki smo ji dodale nekoliko modrega črnila, rožnato perilo pa v vodi, ki smo jo nekoliko pobarvale z rdečim črninom.

Madež, ki smo ga nanese na obleko z rdečim črninom, odstranimo s eterjem.

Če imamo razpokane ustnice, si jih popravimo tako, da jih sleherno jutro drgnemo z zobno krtičko, pomočeno v mrzlo vodo.

Priglonerji catturati sul fronte egiziano — Ujetniki z egiptovske fronte

Celso Maria Garatti:

Čistilec čevljev

Nisem hotel postati čistilec čevljev. Samuel bi, tudi če bi postal, še nadalje sam čistil čevlje, elegantni mladeniči pa bi se smatrali nepotrebnim bitjem, ki ne more njihovi itak nedosegljivim odlikam niti česar prispevati.

Pa naj bo.

Ugajajo mi občutljive vonjave pomladi, sanje in iluzije. Rad verjamem, da so pesniki lahka, skoraj prozorna bitja; in žene slastni, v sončne žarke oblečeni nočni metulji.

Jaz lahko to storim, čistilec čevljev ne. Morda bi tudi on ljubil občutljive vonjave pomladi in pred začetkom dela sanjal o košatih gozdovih, dehtečih cvetkah in čopkih naslednjih gomojev.

Toda v življenju je več poslovdij, davkarjev, pi-monoš in vojakov, ki se vračajo z dolgih in utrudljivih pohodov — kakor pa gozdov, cvetk in gomojev.

In poslovdije, davkarji, pismonoši in vojak, ki se vračajo z dolgih in utrudljivih pohodov, hodijo, hodijo, hodijo...

Na čevljih nimajo, kakor je zmeraj verjel Da Verona, »prahu z vseh cest«, marveč nepogrešne vonjave, ki niso s pomladjo v sorodu niti v tretjem kolenu.

Čistilec čevljev ne more verjeti, kakor verjamem jaz, da so pesniki lahka, skoraj prozorna bitja; on ve, da imajo žulje in

otičance, ki jim povzročajo strašne muke, in ve, da imajo protin in otekale žile za en blagodončen sonet.

Še manj pa verjame, da bi bile žene slastni, v sončne žarke oblečeni nočni metulji, ker nočni metulji nimajo kurjih očes, žene pa; in nočni metulji pretresljivo ne kriče, kadar krtača pogladi njih mezinec in ne pokukujejo visoko, zmerjajoč neštivilne rodove čestitih čistilec čevljev.

Čistilec čevljev je nesrečen!

Hotel bi vsem dobro storiti; videti okrog sebe same zadovoljne obraze s čisto dušo, kakor usnje, ki ga čisti. V resnici pa premišljuje o bolečinah, ki bi prevzele zarochenje, zaljubljenec in poročenec, če bi izvedel, da on ve, da imajo njihove drage modre podveze in rožnate hlačke, ki so tako majhne, zares tako majhne, da bi ne mogel z njimi osnažiti niti enega otroškega čevlja.

On vsega tega noče gledati. Zato navadno nosi črne naočnike in med delom požvižguje stare popevke, da bi se razstresel.

Kadar bo postal milijonar, bo na križišču nesel dva čebra blata in ga bo z velikimi skledami izlival na očičene čevlje pasantov.

To bo njegovo maščevanje! Toda ko se bo zvečerilo, bo premišljujeval, ali je to mogoče, ne da bi se sonce skrillo za oblaki in bi začelo deževati in se bo spomnil, da je njegovo življenje brez vrednosti.

In morda bo zajokal.

Evo, zakaj nisem hotel postati čistilec čevljev in tudi nikdar ne bom postal.

Kronika

* **Anina nedelja leta 1914.** Kakor letos, so Anice tudi pred 28 leti godovale na nedeljo. Anina nedelja 1914 pa se je bridko zapisala v zgodovino, kajti z nje se je pričela prva svetovna vojna. Vsi, ki smo preživeli taktarne dogodke, se vsako leto spominjamo tega usodnega dne. V soboto pred Anino nedeljo je vihar smel napovedal vojno. Po pripeki je prihrumela od zapada nad Slovenijo strahovito huda ura. orkan je podiral kozolce, odnašal strehe, ruval drevje in ga razčesoval po gozdih in sadovnjakih. K sreči je vihar trajal le kratek čas, potem je pa spet posijalo sonce. V nedeljskem jutru je napetost dosegla svoj višek. Po občinah so razglašali splošno mobilizacijo vojnih obveznikov v starosti do 42 let in so nalepili manifest cesarja Franca Jožefa z znanim uvodom »Mojim narodom«. Po družinah je zavladala skrb in matere in gospodinje so hitele pripravljati možem in sinovom popotnico, kajti odrediti je bilo treba najkasneje v ponedeljek. V skupinah so odhajali vojni obvezniki, tolažec se s pesmijo in harmoniko. Pričela se je krvava vira, v kateri je ljudstvo Evrope plačalo račun za četvrti milijon mrtvecev. Posledica je bila pa ta, da se je četrta stoletja pozneje pričela nova svetovna vojna.

* **Delitev krompirja v Italiji.** Ker je krompir eno najbolj razširjenih osnovnih živil prebivalstva in si ga konzumenti že od nekdaj nabavljajo večje količine, ki zadostajo za daljši čas, so se pristojne prehranjevalne oblasti odločile, da se bo odmerjena količina krompirja v bodoče prodajala za nekaj mesecev, najmanj za dva ali tri skupaj. Ker je pa s krompirjem treba pravilno in previdno ravnati, da se ne pokvari, bodo konzumenti z blagom dobili tudi natistnjena navodila, kako ga je treba hraniti.

* **11 letna šolarka nabrala eno tono starega železa.** Dina Bizzani, 11letna učenka osnovne šole v Rimu, je pokazala v resnici občudovanja vreden primer požrtvovalnosti in vne, ki jo mora kazati mladina za zmago svoje domovine. Tako neutrudno je zbirala staro železje za vojne namene, da je zbirka polagoma narasla na celo tono. Da so ogromni dar malega dekletka spravili na zbirališče, so morali poklicni gasilci s tovornim avtomobilom prisločiti na pomoč. Izročitev zbirke se je vršila ob navzočnosti vseh učenk šole.

* **Strožje kazni za potnike, ki nimajo predpisane vozne listke.** V vojskujoči se državi vrši železniški promet zelo važno, odgovornosti polno vojno nalogo. Med prebivalstvom pa se še zmirom najdejo ljudje, ki se tega dejstva ne zavedajo in v zadostni meri. Kontrola na potniških vlakih tudi v sedanjih časih pogostokrat nali na potnike, ki nimajo pravilnega voznega listka ali so celo povsem brez njega. Da se iztebi zlorabljanje tako pomembne javne ustanove, kakor je železnica, se je železniška uprava odločila, da poostri postopek in zviša globo, s katerimi se kaznujejo nepošteni potniki. Po novem mora potnik, ki ga je sprevodnik našel v vlaku brez voznega listka, plačati normalno vozno ceno za progo, ki jo je brez listka potoval, razen tega pa še dodatno takso, ki znaša najmanj 50 lir. Potnik, ki ga je sprevodnik našel v višjem razredu, kakor se njegov listek glasi, mora plačati normalno razliko za progo, ki jo je v višjem razredu prepotoval, razen tega pa še dodatno takso, ki znaša najmanj 50 lir. Potnik, ki ga je sprevodnik našel v vlaku višje vrste, kakor se njegov listek glasi — n. pr. v brzem namesto v pospešenem — mora plačati normalno razliko vozne cene, zraven pa še dodatno takso, ki znaša najmanj 50 lir. — Dolej je taksa, ki jo je moral potnik v takšnih primerih doplačati v vlaku, znašala samo 10 lir.

* **Novoporočenci darujejo ženitovanjske pojedine vojakom na fronti.** Pred kratkim sta se v Napoliju poročila Francesco Sanfelice in Maria Giuseppina Granatei, hčerka markiza Granatei di Terranova. Na dan poroke se je markiz Granatei oglašil pri Zveznem tajniku v Napoliju in mu izročil 10.000 lir za željo, naj se za ta denar nakupijo darila za vojake na fronti — namesto običajne ženitovanjske pojedine, na katero bi bilo treba povabiti prijatelje in znance. Prav tako sta dva druga poročena para poklonila primerne zneske, ki bi jih sicer potrošila za pogostitev, za vojake na fronti, en par pa je v isti namen daroval tudi zlata poročna prstana.

* **Bliža se znamenita carigradska obletnica.** Leta 1953, bo minilo 500 let, odbar je Carigrad ali Istanbul v turški posesti. Carigradska mestna uprava je sklenila praznični veliki svečanosti in bo postavila spomenik sultanu Fatihu Mehmedu, ki je osvojil stari Bizanc. Spomenik bo stal poleg mošeje, ki jo je sultan sam zgradil. Ta sklep je zbudil v turškem tisku živahno razpravljanje. Opozicijski listi so naglašali, da je bila turška revolucija naperjena proti osmanstvu in da zatorej nekdanji sultan nikakor ne zasluži čaščenja, marveč prezir. Zagovorniki spomenika pa pravijo, da so bili sultani od Bajazita (po naše Blisk) do Sulejmana čiste turške krvi in da so ustvarili velika dela, ki jih je obkroval takratni svet. Še to pravdo zagovarjajo, da se je osmanski rod začel razkrajati šele pozneje. Zanikati slavnostna dela velikih sultanov iz prvih osmanskih stoletij bi se reklo odrekati turškemu narodu njegovo slavno preteklost. Zankrat je opozicija uničila. To pa ne zaradi argumentov, naperjenih proti njej, marveč zaradi tega, ker je državni poglavar Ismet Inönü nedavno obiskal fakulteto za zgodovino in zemljepisje v Ankari in je pri tej priliki rekel, da je študij zgodovine iz dobe sultanov zelo važen. To opombo razlaga večina turškega tiska, da je turški državni poglavar odobril namen carigradske mestne uprave.

* **82-letnemu možu je 23-letna žena rodila hčerko.** V Casalborgonu so te dni doživeli senzacijo. Minulo jesen sta se poročila 82-letni Pietro Luigi Pessionne in 23-letna Domenica Bergesio. Te dni je mlada žena sručenemu možu povila srečno lepo hčerko.

* **Učite se strojeplja!** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prično 28. julija. Pouk po desetprstnem sistemu. Moderna največja strojepljarska, raznovrstni pisalni stroji. Učnina niska. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christoforo učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

IZ LJUBLJANE

u— **Zahvala.** Vsem, ki so pokojnega Ivana Košenino spremlili na zadnji poti, iskrena zahvala. Sv. mašo zadušnico za pokojnega bo daroval zlatomašnik g. Šega v sredo 29. t. m. ob 10. uri pred glavnim oltarjem v cerkvi Marijinega oznanjenja. Košeninovi.

u— **Novi grobovi.** Po dolgi in mučni bolezni je preminila soproga poštnega poduradnika v pokouju g. Helena Staničeva, roj. Šovič. Zapuščena soproga, dva sinova in številno sorodstvo. Na zadnji poti jo bodo spremlili v nedeljo ob 16. uri kapele sv. Andreja na pokopališču k Sv. Križu. — Poslovil se je od življenja davčni kontrolor v pokouju g. Ernest Kramaršič. Za njim žalujejo soproga, sin, dve hčerki in drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blagega pokojnika spremlili v nedeljo ob 17. uri kapele sv. Nikolaja na Zalah k Sv. Križu. — V cvetu mladosti je umrla gospodinja pomočnica gđ. Bogomila Boniferjeva. Pokopali so jo na viškem pokopališču. — Nenadno je preminula g. Anica Sitarjeva, roj. Pekle. K večnemu počitku so jo spremlili na pokopališču na Viču. — Pokojnik bomo ohranili blag spomin, svojcem pa izrekamo naše odkritosrčno sožalje.

u— **Staršem ljudskošolskih otrok v Ljubljani.** Za učenje in učenje ljubljanskih ljudskih šol, ki bi se hoteli učiti italijansko, se bodo priredili v Ljubljani počitniški brezplačni tečaji. Kdor želi obiskovati tak tečaj, naj se takoj prihlasi pri svojem šolskem vodstvu. Iz pisarne IV. oddelka Visokega komisariata.

u— **Spet imamo lepo solčno vreme.** Zadnjih 14 dni smo imeli vreme kakor da ni poletje. Noči so bile izredno hladne pa tudi čez dan se nihče ni mogel pritoževati zaradi vročine. Več je bilo oblakov in deževnih dni, kakor solčnih. Proti koncu tedna se je vreme preobrnilo. V petek so oživil bregovi Ljubljane, Grubarjevega prekopa in Glinščice. Včeraj, na god sv. Jakoba, pa je spet bilo toplo kakor se za ta čas spodobi in je navada. Splošna želja je, da bi vreme ostalo stanovito; kmetje bi radi v suhem spravili žito, meščani pa se hočejo v času počitnic naučiti čim več sonca.

u— **Poslednji dan razstav Rajka Slapernika in Nikolaja Pirnata.** Današnja nedelja je zadnji dan obeh razstav v Obesnelovi galeriji na Gosposvetiški cesti. Nikolaja Pirnata v spodnji in Rajka Slapernika v zgornji dvorani. Obe razstavi sta bili ves čas deležni živega zanimanja. Danes se umetnost ljubčemu občinstvu še nudi prilika, da si ogledajo razstavljene umetnine, hkratu pa priporočamo, da se ljudje, ki imajo smisel za umetnost in denar, odločijo za kakšen odkup. Pirnatove risbe in karikature, ki z redkim uspehom rišejo dejanje in nehanje današnjih dni, v resnici zasluži, da bi krasile stene slehernega našega meščanskega doma, prav tako Slapernikove pokrajine, portreti in kompozicije.

u— **Zoper tifus cepi mestni fizikat z zaščitnimi tabletami** že tri tedne stanove, ki imajo opraviti s prodajo živil. Že več tisoč moških in žensk je bilo cepljenih in vsi so se prepričali, da to cepljenje nima pravnobnih slabih posledic. Mnogo bolj varno je pa tudi ljubljansko prebivalstvo, ker bi se tifus le težko razširil, saj ne bo napadel gostilniškega, mesarskega in sploh s prodajanjem živil zaposlenega osebja ter se zato bolezni tudi ne bo mogla tako zelo razširiti. Mestni fizikat se pa še nadalje prizadeva za obvarovanje ljubljanske pred tifusom ter bo zato tudi še prihodnji teden nadaljeval s cepljenjem z zaščitnimi tabletami. Vsi obvezniki, ki bi bili morali te tri tedne priti k zauživanju tablet, pa niso prišli iz kakršnega koli vzroka, naj gotovo pridejo prihodnji teden v mestni fizikat po zaščitne tablete. Cepljenje bo vsak dan od 8. do 9. ure v Mestnem domu, pri tem pa opozarjamo zamudnike, naj začno z zauživanjem tablet že v ponedeljek 27. t. m. ali pa vsaj v torek, ker bo mestni fizikat imel prve dni avgusta čez glavo drugega dela.

u— **Sprejemni izpiti za 1. razred gimnazije.** Tečaj je priprava iz vseh predmetov (slovenščina, računstvo, zgodovina, zemljepis, risanje) se nepreklicno začne 27. t. m. Prijavljanje dnevno od 9. do 12. Trgovski dom, pritičje, Gregorčičeva 27.

u— **Popravni izpiti.** Učni tečaji za učence vseh gimnazij pričnejo 1. avgusta. Poučujejo gimnazijski profesorji. Učnina niska. Pri razjeme posebej uspeh zajamčeno. Ne odlašajte, vpišite se takoj na Poljanski gimnazij, selaj Lichtenthurnov zavod, dnevno od 9 do 12.

u— **Sprejemni izpiti za 1. razred gimnazije.** Vsi, ki se želje pripraviti za izpit po novih predpisih, naj posebej tečaj, kjer poučujejo gimnazijski profesorji (Ile). Učnina zmerna. Tečaj prične 1. avgusta. Informacije: Zrinskijskega 7/II.

u— **Popravni izpiti za učence II. državnih mešane meščanske šole v Ljubljani (Zg. Siska).** Za učence, ki imajo popravni izpit iz italijansko, se prične tečaj dne 29. julija (sreda) ob devetih v bivši prodajalniški sobi v gostilni pri »Mirtus«, nasproti šrambe kmetijskega orodja. Obisk tečaja je strogo obvezen in brezplačen. Kdor ne bo redno prihajal k pouku, ne bo pripuščeno k popravnemu izpitu. Dovoljeno pa je, da tudi drugi mirni učenci in učenke, ki se hočejo učiti, prisostvujejo pouku.

u— **Tečaj za popravne izpite** se začne za dijake — popravilce iz vseh predmetov v soboto 1. avgusta. Poučujejo strokovnjaki. Honorar nizek. Prijavljanje dnevno od 9. do 12. Trgovski dom, pritičje, Gregorčičeva 27.

u— **Ježkovni tečaj pri Trgovski učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2.** Dopoldanski in večerni. (Posebni dijaški tečaj). Prijave in informacije daje vodstvo zavoda dnevno od 9. do 11. ure dopolne.

u— **Strojepljari in stenografski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2.** (Posebni dijaški tečaj). Prihlavljanje in pojasnila dnevno od 9. do 11. ure dopolne v pisarni zavoda.

u— **Ogenj v Trnovem.** V petek kmalu po polnočju so ljudje opazili ogenj v kozolcu posestnika Franca Stražarja ob Cesti na Loko. Gorelo je pravkar požeto in v kozolec vloženo žito. Klasje je bilo suho in se ga je zato plamen hitro prijel. Gasit so prihiteli sosedje, nekaj v bližini nahajajočih se vojakov in ljubljanski policni gasilci. S trudom je uspelo rešiti približno petino žita. V kratkem času je bil ogenj pogasjen in odstranjena nevarnost, da bi se razširil. Ogenj so zanežili otroci. Posestnik Stražar ima precej škode, ker mu je zgorela večina žita, popraviti pa bo moral tudi del kozolca, ki so ga plameni uničili.

u— **Izgubila sem v tramvaju denarnico in legitimacijo od Sv. Križa do Evrope.** Pošten najditelj naj odloži priložnostno nagrado v oglasnem oddelku »Jutra«.

u— **Kopališče pri Slona bo zaradi čiščenja zaprto od 28. julija do 8. avgusta.**

Z Goreniskega

Umri je na Golniku Emij Bižal, cestni nadzornik. Pokopan je bil 29. junija v Kamniku.

Iz Hrvatske

Čiščenje v Bosni končano. Iz Rima uradno poročajo, da so vojaške akcije proti komunističnim tolpom v Bosni, ki so se začele 10. junija, končane. Sovražnik je oti v teku boja popolnoma poražen. Na komunistični strani je bilo ugotovljenih 3690 mrtvih in 800 ujetih. Zapičenega je bilo mnogo materiala in municije. Italijanski alpski polki so se v bojih odlično izkazovali, zlasti v borbah okoli Velebita in severno od Drvarja, ki so bila posebno nuda.

Zbiranje divjega kostanja. Vse gospodarske ustanove so dobile te dni navodila, da takoj organizirajo zbiranje in odkup divjega kostanja. Dozorel in nepoškodovan

kostanj bodo zbiralne postaje plačevale po 50 banjic za kg.

Radjska oddajna postaja v Sarajevu je po poročilih hrvatskih listov te dni začela s svojimi oddajami. Tudi v Dubrovniku je radjska aparatura za montirana in so začeli s poskusnimi oddajami.

Ukinitev izrednih sodišč. Uradni list objavlja odredbo pravosodnega ministra o ukinitvi mobilnih izrednih sodišč, ki so bila ustanovljena sredi avgusta lani.

Pomirjenje v obalnih krajih. Časopisje poroča, da se bivši pripadniki komunističnih tolp vračajo na svoje domove in se prijavljajo kot dobrovoljci v protikomunistične oddelke.

Trgovine ne smejo prodajati zdravil. Na prošnjo lekarnarske zbornice je ministrstvo za zdravstvo razposlalo vsem okroglim oblastvom okoliščino, naj strogo pazijo na to, da trgovine ne bodo prodajale zdravil, kajti ugotovilo se je, da se še vedno prodaja v trgovinah zlasti železno kina vino znamke Energin, ki je registrirano kot zdravilo.

Mali oglasi

Kam pa kam?

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Ne pozabite priti na žegnanje k Baušu (pri Plankarju) na Dolenjsko cesto 35. 9811-18

Službo dobi

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Služkinjo

pridno in pošteno, za gospodinjstvo in gostilno, isčem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9798-1

Postrežnico

za dopolne sprejem. Smerkolj, Malgajeva 2. 9801-1

Poslovodjo (-ko)

agilnega, s 15.000 lirami kapitala, sprejemno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fiksni mesečni zaslužek Lir 2000.—« 9791-1

Frizersko vajenico

in brivskega vajenca, sprejemljamo takoj. Franc Wildman, Napoleonov trg št. 5. 9752-1

Dekle

pridno, pošteno, čisto, vajeno, samostojne kuhe, sprejme takoj ali za avgust družina treh odraslih oseb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro bra hlača«. 9745-1

Postrežnico

za dopolne ali polne sprejem takoj. — Šega, Cesta v Rožno dolino 18a. 9746-1

Sprejem

še vajeno uslužbenko za pomoč pri trgovini in gospodinjstvu. Pogoj: plačena in delovna. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9770-1

Kuharico

mlajšo, zdravo, samostojno, ki je že služila v boljših zasebnih hišah, sprejemljamo čimprej. Plača do 300 lir mesečno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9768-1

Mizarskega

pomočnika sprejemmo v stalno delo. »Oprava«, Mestni trg 1. prehod. 9785-1

Gospodinjko

pomočnico pošteno in uslužbenko v gospodinjstvih delih. Najbolj sprejemljamo. Plača 250 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9822-1

Šivilje

za možko perilo sprejemljamo takoj, samo prvotno. Anton Miklavc, Tyrseva c. 13. 9844-1

Boljšo šiviljo

ki pride po delo na dom in prinese k poskušnji, isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Natančna«. 9819-1

Poročeno služkinjo

samoostojno, isčem čez dan. Plača dobra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9816-1

Gospodinjko

s perfektnim znanjem italijansko in nemščino, sprejemljamo k dvema otrokoma. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veselo do otrok«. 9838-1

Učitelja

za klavirsko harmoniko isčem dnevno 1½ ure. — Foto-Tourist, Ulica 3. maja 10, dvoršče. 9726-1

Iščem za takoj

all 15. avgust kuharico za večje gospodinjstvo na delo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blaženica Tyrseva cesta 35a z navedbo starosti, fotografije in zahteve plače. — Služba stalna, želimo samostojno in zanesljivo. 9725-1

Postrežnico

isčem za nekaj ur dopolne, zato dobi sobo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9857-1

Fotopomočnika (-co)

za vsa dela ter vajenico sprejemmo. Oddamo rečno na dom. Fototehnik, Tyrseva 15. 9901-1

Kmečko hišnico

isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo stanovanje«. 9904-1

Hlapca za kmetijo

takoj sprejem. Dolenjska c. 42, Rudnik, Dremelj Frančiška. 9898-1

Prodajalca

sprejemno, z dobrim nastopom, uvedenemu pri gostilni, odstopim prodajo več predmetov iz Italije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Provizija«. 9897-1

Mehanika

ali ključavničarja isčem. Ponudbe z navedbo starosti na ogl. odd. Jutra pod »Strojnik 2042«. 9887-1

Dostavljaca

mlajšega, zanesljivega, isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dostavljac 26742«. 9888-1

Postrežnico

mlado, za dve uri dopolne, isčem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9846-1

Služkinjo

pošteno in čisto isčem. Področnik, Cesta V-35. 9877-1

Postrežnico

za dva dni v tednu isčem. Vprašati: Rožna dolina, Cesta VII-15. 9880-1

Dekle

mlado, pošteno, sprejemno v gostilno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9875-1

K tričlanski družini

v neposredni bližini centra, se išče služkinja. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra in poštena«. 9869-1

Modistko

prvotnostno moč isčem za 1. ali 15. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvovrstna«. 9916-1

Učenko

za modistko sprejme takoj salon »Kosin«, Bleiweisova (Tyrseva) c. št. 51. 9908-1

Postrežnico

pridno, pošteno, od 13. do 19. ure sprejemljamo takoj. Ing. Fatur, Bleiweisova (ex Tyrseva) c. 90-1. 9921-1

Službe išče

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—

Upokojeni orožnik

isče službo. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivo«. 9897-2

Gospodinjko

s perfektnim znanjem italijansko in nemščino, pisarni ali podjetju. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9863-2

Bolničarka

diplomirana, z najboljšimi priporočili in večletno prakso, želi namestiti — tudi kot družabnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bolničarka«. 9782-2

Gospodinja

srednjega let, s pokojnino, bi šla za gospodinjstvo starejšemu, boljšemu gospodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna 777«. 9789-2

Kuharica

isče zaposlovanje od 7. do 17. ure. Vse druge po dogovoru. Sem prida in poštena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1. avgust«. 9808-2

Električar

z delovodsko solo, išče primerne zaposlitve. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestno in agilno«. 9795-2

Kontoristka

vešča italijansko in nemščino, išče primerne zaposlitve. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposobna«. 9772-2

Kuharica

ki za dobro kuhati in opravi tudi druga hla. bi šla za gospodinjstvo boljši družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna«. 9717-2

Trgovski pomočnik

spečirjske in kolonijalne stroke, star 20 let, izločeni aranžer ter vešč pisarniških poslov, išče službo za takoj. — Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spečirist 1004«. 9714-2

Postrežnico

za nekaj ur dopolne sprejemno. Poštena naj se zglase v Prečni ulici 8. 9832-2

Dijakinja

končana sedmošolska, išče primerne zaposlitve preko počitnic. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Primerno«. 9722-2

Korespondent

Žimo za modroce 36 lir naprej „ŽIMA“

JAGER MILAN, prva mehanična prodelnica žime, trgovina

Sv. Petra cesta 17, tel. 20-42, predelnica, FUZINE, tel. 20-54

Pohištvo
za samsko sobo, rabljeno ali novo, kupim, odn. nosno v zvezi s njim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čisto«. 9894-12

Orehove spalnice
šperane in več kuhinj, ugodno prodaja mizarstvo Ličen, Šolska 5, pri re-mizi. 9895-12

Prodaj
dobro ohranjeno hrastovo palnico. Vprašati: Janševa 6-I. — Istotam prodaj biljardno mizo z marmornato ploščo. 9895-12

Knjige
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

»Življenje in svet«
vse številke, v katerih so »Trije mušketirji« kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9831-8

Klein: Unkräuter
Nutzpflanzen, Spießpflanzen, Speisepflanzen kupim in dobro plačam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Klein«. 9824-8

Kolesa
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Nov tritikelj na prodaj za Lir 1200
odličnega izdelka. Ogled v ponedeljek in torek od 8 do 12. in od 14 do 18. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9815-11

Oblacila
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Prodaj
damske obleke, svilene in volnene, plašče, klobuke, čevlje št. 40-41 (visoka peta), okrase, vse dobro ohranjeno — ugoden nakup. — Pred Škofljo 2-II. 9806-13

Moško obleko
za velikega gospoda, lepo, temnozeleno, skoraj novo, prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9866-13

Lovsko obleko
toplo, težko, parkrat nočeno, velikost 180 cm, dolge hlače, prodaj. — Beethovnova 14, IV. nadstropje, Senica. 9859-13

Kupim
dobro ohranjeno črno zlatinsko suknjo za večjo osebo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9853-13

Sobo odda
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice, oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9781-23

Sostanovalec
sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9779-23

Veliko zračno sobo
z dvema posteljama oddam. Cegnarjeva ul. 4-I, pri Gluhonemnici. 9777-23

Opremljeno sobo
sončno, v centru, s strogo separiranim vzhodom, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9776-23

Prazno sobo
s posebnim vzhodom, oddam možki osebi. Bolgarska ul. 24. 9796-23

Sostanovalec
sprejem. Breg 14-I. 9793-23

Oddam
veliko, suho, zračno sobo, 8x8 m, v centru I. nadstropja, za skladišče, mirno obrt ali pisarno. Vpisan industrijski tok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oddam«. 9756-23

Sobo
lepo opremljeno, v centru, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9748-23

Na stanovanje
sprejem stalno nameščeno gospodino. Sp. Šiška, Jezerska 4. 9750-23

Sostanovalec
sprejem. Trnavska ulica 3. 9751-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, oddam boljšemu, stalnemu gospodu. Florjanska ulica 31-I. 9743-23

Sobo
s posebnim vzhodom oddam gospodini. Cesta v Rožno dolino 42-II. 9830-23

Opremljeno sobo
mirno in čisto, oddam takoj solidni osebi. Mestni trg 17-II. vrata 8. 9813-23

Opremljeno sobo
z dvema posteljama oddam, po možnosti lastno perilo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9842-23

Sostanovalec
sprejem v sončno, opremljeno sobo, 60 lir mesečno. Zeljarska ulica 11-II., vrata 2. Trnovo. 9840-23

Opremljeno sobo
oddam gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9715-23

Opremljeno sobo
s strogo separiranim vzhodom, oddam v Razpotni ulici 8, Trnovo. 9729-23

Sobo
oddam dvema gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9738-23

Opremljeno sobo
z dvema posteljama, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9704-23

V Tivoliju oddam
oddam sobo z dvema posteljama, s posebnim vzhodom, lahko tudi s hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9861-23

Lepo sobo
s posebnim vzhodom, oddam starejšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9858-23

Veliko sobo
opremljeno ali neopremljeno, s kopalnico, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9850-23

Sostanovalec
sprejem. — Ulica na Grad 2-I. 9848-23

Lepo sončno sobo
z dvema posteljama, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9889-23

Sostanovalec
sprejme v čisto, zračno sobo gospa. v centru. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9832-23

Opremljeno sobo
z uporabo kopalnice, oddam zakonskemu paru brez otrok. Dornič, Strečkova 10. 9847-23

Kabinet
s souporabo kopalnice takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9867-23

Opremljeno sobo
oddam gospodu takoj ali s 1. avgustom, brez ali s hrano. Gospodsvet-ska c. 13, vrata 15. 9905-23

Sostanovalec
sprejem. Breg 14-I. 9793-23

Sobo
sončno, čisto, s posebnim vzhodom, z dvema ali tremi posteljama, ev. s kuhinjo, oddam. Solidni stranki na Vodni-kovi cesti 165. 9869-23

Sobo
v centru, s posebnim vzhodom, opremljeno, takoj oddam solidnemu gospodu točnemu plačniku, ki ima lastno posteljo in posteljnino. — Električna, parket. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9863-23

Opremljeno sobo
oddam boljši ženski osebi kot protuluglu za varstvo otrok. Ponudbe z osebimi podatki na ogl. odd. Jutra pod »Soli-dna«. 9920-23

Opremljeno sobo
z dvema posteljama, oddam takoj Zinger. Str-ni trg 28-II. 9922-23

Sobe isče
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Veliko prazno sobo
s posebnim vzhodom, isče-ta dva gospoda. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »Center 22«. 9773-23a

Prazno sobo
najraje blizu glavnega kolodvora, isče za 1. av-gust samski gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plač-nik«. 9915-23a

Prazno sobo
s številnim isčem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V strogem centru«. 9907-23a

Isčem za takoj
čisto, sončno, opremlje-no sobo s souporabo ko-palnice, po možnosti s hrano, v centru. Even-tuelno garsonjero. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Plačam v na-prej«. 9922-23a

Stanovanje
odda
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Enosob. stanovanje
lepo, v centru, oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9782-21

Kleto stanovanje
lepo, enosobno, oddam poceni zakoncem, ki se razumeta na obdelova-nje vrta. Ponudbe s toč-nimi podatki o družini in poklicu na ogl. odd. Jutra pod »Nova hiša«. 9780-21

Malo komfortno stanovanje
v centru, kompletno opremljeno, oddam takoj proti odkupu pohištva za Lir 20.000.—. Ponudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Velik komfort«. 9790-21

Enosob. stanovanje
oddam takoj. Ogleda se med 10. in 13. uro v Ci-glarjevi ulici 12. 9769-21

Stanovanje
na dvorišču oddam, naj-raje upokojujcu. Istotam oddam lepo avto garazo. Ljubljana, Brej-čeva 8. 9649-21

Enosob. stanovanje
s pritlikinimi oddam. Vprašati po 13. uri. Rož-na dolina, C. 3, št. 18. 9862-21

Stanovanje
sobe, kabineta, kuhinje in kopalnice, opremlje-no, središče Ljubljane, oddam avgusta boljši malostevilni stranki, ki da prebrano za 2 osebi proti doplačilu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sporazumno«. 9896-21

Stanovanje
preprosto, samostojno, oddam pošteni družini z nekaj gotovine. Cesta na Loko 22, Trnovo. 9872-21

Zamenjam
veliko štirisočno kom-fortno stanovanje (ena soba vhod iz stopnišča), v centru, za manjše. — Naslov v vseh posloval-nicah Jutra. 9890-21

Stanovanje
v Zg. Šiški, eno- ali dvo-sobno, oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opremljeno«. 9870-21

Stanovanja
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Dvosob. stanovanje
išče družina 3 odraslih isče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna in točen plačnik«. 9893-21a

Komfortno
dvosobno stanovanje s kabineto, v novi hiši, oddam s 1. avgustom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam vna-prej 2 leti«. 9886-21a

Enosob. stanovanje
iščem za dve odrasle ose-bi v bližini Viča, Glinc, Rožne doline. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna«. 9771-21a

5-sobno stanovanje
in 2 pisarni, v centru ter 3-sobno stanovanje, tudi izven centra. Isče solidna stranka. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »Kompleks-Stavbe«. 9864-21a

Posest
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Kupim
industrijski kompleks v izmeri ca. 10.000 m² ali stavbo s industrijskim kompleksom v Ljubljani ali okolici. Cenj. ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »Kompleks-Stavbe«. 9716-20

Njivo
ca. 3000 m², ugodno pro-daj blizu mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Ju-tra. 9898-20

Prodaj takoj
del ali polovico sedem-stanovanjske nove hiše, po možnosti kupca. Ponudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »4% čistega«. 9763-20

Prodaj hišo
z velikim vrtom v Tr-novnem. Jenič, Poljanska cesta 69. 9829-20

Stavbno parcelo
ca. 1000 m², v najlepši legi, poleg Tivolija, pro-daj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ogra-jena«. 9835-20

Prodaj
dve hiši, večjo in manjšo, ter stavbno parcelo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Na izbor«. 9836-20

Lepo parcelo
950 m², v Trnovem, pro-daj po ugodni ceni. Pis-mene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parcela 950 m²«. 9739-20

Prodaj
dvostanovanjsko hišo z vrtom v severnem delu Ljubljane. Posredovalci izključeni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9737-20

Hišo kupim
za ca. 350.000 lir. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Mešcan«. 9856-20

Naprodaj
weekend-hišica ob Ljub-ljani, hiša v Dravljah in parceli v raznih delih mesta. ZAJEC An-drej, realiteta pisarna, Tavčarjeva ul. 10. 9854-20

Prodaj
dvostanovanjsko vilo z lepim vrtom v Ljublja-ni in stavbno parcelo v Dev. Mariji v Polju. Po-izve se: Atelje »Moda«, Pražakova 15-I. 9892-20

Hiša v mestu
s manjšimi lokali, ugod-no naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ob tramvaj«. 9834-20

Kupim
parcelo od 50 do 70 ti-soč. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Urad-nik«. 9855-20

Prodaj
lepo parcelo v viličnem sistemu, 1000-4000 kv. m na lepem kraju Ljublja-ne. Polizve se: Trnovo, Kolezijska ul. 19-II. 9893-20

V najem
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

V najem vzamem
z jesenjo njivo 2000 ali 3000 m² v severnem delu Ljubljane, proti Ježici ali proti Klečam. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Njiva«. 9889-17

Prostore
za pisarno ali skladišče takoj oddam v strogem centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nizka najemnina«. 9849-17

Lokali
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Kupim
mlekarno z inventarjem v centru mesta. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »Mlekarna«. 9759-19

Lokal
v centru mesta isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Galanterij-ska trgovina«. 9762-19

Kapital
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Posojilo
za otvoritev novega lo-kala dobro čvečice obr-ti. Isčem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »20.000 lir«. 9758-16

Finanč. družabnika
sprejem k dozdavi manjšega objekta. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Rentabilna na-ložba«. 9812-16

Glasbila
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Klavirsko
harmoniko kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9785-26

Prodaj
rabljen gramofon v obliki kovega, s 20 ploščami, po ugodni ceni. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra. 9794-26

Kupim
dobro ohranjen pianino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pianino«. 9749-26

Gramofon
His Masters Voice, popolnoma nov, in 50 plošč, ugodno prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Ju-tra. 9735-26

Harmonika
prvovrsten domač izde-lek, in kontrabas, poceni naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »In-strument«. 9874-26

Živali
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Prodaj
plemensko kravo, dobro mlekarko, s telčkom. Pis-mene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Murtalerica«. 9710-27

Zajčji hlev
s šestimi predali in 8 zajk ter dva zajca velike pasme, prodaj takoj. — Korunova ulica 7, Trno-vo. 9803-27

Piščance
10 dni stare, prodaj. — Naslov v vseh posloval-nicah Jutra. 9787-27

Praščica prodaj
45 tednov starega, za re-jo, prima. Kolezijska, Ger-bičeva 64. 9753-27

Konja
močnejšega, dam ugod-no in najem. Tudi sprejem dnevnih prevoze z močnim samcem. Po-nudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Zanesljiv«. 9812-27

Prodaj
dve mladi kodi za rejo ali zakolj. Detelova uli-ca 4 (za Bežigradom). 9913-27

Prodaj
lepega in dobrega, mla-dega ovčarja. Klemenčič, Bleiweisova 127. 9909-27

Stroji
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Šivalni stroj
Singer, pogreznjiv, okro-gel čolnček, skoraj nov, prodaj. Pred Škofljo 19, Adamič. 9797-29

Prodaj
več elektromotorjev vseh velikosti. Križaj, Večna pot 29. 9817-29

Šivalni stroj
najnovejši, pogreznjiv, skoraj nov, in lepo več-jo preprogo, prodaj. Tr-govina »Ogled«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo. 9821-29

»National« regi-strirne blagajne
Vam strokovno popavi specialna delavnica Bo-ris V. Simandl, Ljublja-na, Dvofakova 3. 9728-29

Pisalne in računske
stroje Vam strokovno popavi specialna delav-nica Boris V. Simandl, Ljubljana, Dvofakova 3. 9727-29

Izgubljeno
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Legitimacija
na ime Voga Franc sem izgubil. Pošten najditelj naj jo vrne v ogl. odd. Jutra. 9764-28

Zenitve
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Gospodična
posetnica, srednjih let, cedne zunanosti, lepega značaja, želi poznanstva v svrhu ženitve z bolj-šim, resnim drž. urad-nikom 45-50 let. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lep značaj«. 9834-25

Hišni posestnik
večstanovanjske hiše, že-li znanja s preprostim dekletom, starim do 25 let zaradi ženitve. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sko-rajnji mir«. 9639-25

Informacije
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Gostilničarja
ali restavraterja z Go-renjskega ali s Štajer-skega, prosim, naj se ja-vi na ogl. odd. Jutra pod »Gostilničarka«. 9724-31

Filatelija
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Znamke kupim
Ponudbe na ogl. odd. Jutra z opisom in ceno pod »Znamke«. 9865-39

Filatelisti, pozor!
Več serijskih avstrij-skih znamk prodam glo-boko pod nominalno. Na-slov v vseh poslovalni-cah Jutra. 9690-39

Razno
Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro I. 3.—

Prošnje za tritiklje
za dovolilnice, kakor tu-di prevode v italijansko oskrbuje pisarna Vol-tič, Knafljeva (prej Dvo-fakova) 13. tel. 36-96. 9866-37

2957

PREMOG

IVSCHUMI

Giglio
Bucato perfetto senza sapone
Per il vostro bucato usate Giglio, il prodotto di marca veramente prezioso per ogni famiglia. Giglio sostituisce vantaggiosamente il sapone e vi consente di fare senza alcuna fatica né perdita di tempo, un bucato perfetto.

Izvrstno pranje brez mila
Uporabljajte pri pranju Giglio, izdelek dobre znamke, res dragocen za vsako družino. Giglio izdatno nadomešča milo in vam brez vsakega truda in izgube časa izvrstno opere.

Giglio
AUTOBUCATO ITALIANO
Italijsko samopranje
INDUSTRIE RIUNITE L. BERTONCINI BERGAMO

Rudniškega paznika
ki je bil že zaposlen na premogovnikih v jamskem obratu — sprejemmo za čimprejšnji nastop. — Ponudbe z navedbo o dose-danji zaposlitvi poslati na Rudnik v Krmelj.

Puh in perje prodaja!
R. SEVER, Marijin trg 2!

PAPRIKA MARICH
Pepe rosso italiano garantito puro! In vendita presso i migliori negozianti di generi alimentari e commestibili.

DIPTA M. MARICH
TORRE ANN. CENTRALE (NAPOLI)

Montecatini
Come vi lavate tutti i giorni, così lavate almeno una volta alla settimana l'intestino con acqua: ti svoje črevesje

Montecatini

NIVA IN MIKI

Le Beau se je obrnil k Naneti. Svetloba v njenih očeh se ni bila ugasnila in rožnata zarja ji ni bila izginila z lic; stala je in stiskala deklico k sebi, in debela kita, ki ji je padala po ramenu, se je pri svetlobi zahajajočega soln